

სპორტული week

№13 5-11 აპრილი 2016

კალათბურთი დიდი ბიზნესია

არის
დეტალები,
რასაც ვერ
ბაკონტროლებ

სპორტსმენი

პირველი სპორტული გაზეთი

გამოიხვეა 1934 წლიდან

გამომცემი ყოველ სამუშაო დღეს, **ფასი 1ლ**

გაზეთ ლელოს
მთავარი რედაქტორი
ბია თვალაბიძე

გამოიცავს
ყოველ სამგაბათს

მთავარი რედაქტორი
პაატა გელაშვილი

ანთროპი

გია თუხაშვილი
მერაბ მამულაშვილი
ალექს კაკაშვილი
ვაჟა სიმონიშვილი
ვაჟა დანელია
ირაკლი თაყაიძე
ვასილ ბაბუნაძე
ბესიკ ჯანაშვილი
ნიკოლოზ ნიჭიანი
ზურა თალაგაძე
ილია ბაბუნაშვილი

თეინიკური ჯგუფი

მიხეილ ჯაში
დავით შალუთაშვილი

მხატვრული რედაქტორი

ვაჟა სიმონიშვილი

კორექტორა

ლელა ხომასურიძე
მანანა დაუშვილი

ფოტო

თამუნა ყულუშბაგაშვილი
გურამ დოღენაშვილი

პალიტრა ვედიის ცხელი ხაზი:
2 19 60 13; 2 19 60 53.
ელფოსტა: contact@pallitra.ge;
მისამართი: იოსებძის, 49.

ელფოსტა
loloitd@gmail.com (რედაქცია);
lolo@pallitra.ge
ინდექსი 66435 INDEX.
სარეკლამო განყოფილება:
237 78 07; 2 23 80 09

რედაქციისთან შუამდგომლობა
შურნალის კუთვნილი
მასალებისა და ფოტოების სხვა
გეგმვით და ელექტრონულ
საშუალებებში
გამოქვეყნება აკრძალულია

სარჩევი

გასული კვირის 10 მნიშვნელოვანი ფაქტი.....	4	ისტორიდან. როგორ შექმნა დიდმა ჰოლანდიელმა ბარსელონა.....	22
ინტერვიუ ზაზა ფაჩულიასთან. არის დეტალები, რასაც ვერ გააკონტროლებ.....	6	მამუკა გორგოძის პასუხი სერჯო პარისეას. ჩვენ უელსთან 70 ქულით არ წავაგებთ!.....	26
თვალსაზრისი. ამდენს ვინ გვაპატიებდა?!.....	8	დიდი ბოსები. მასურისიო ძამბარინი. მწვრთნელი ცოლივითა... ..	28
ემსკლუზივი. დავით ლორია. როცა დინამო არენაზე საქართველოს ჰიმნი გაისმა, ტანში ურუანტელმა დამიარა.....	10	ჩოგბურთი, როგორც გასართობი ნოვაკ ჯოკოვიჩისთვის.....	30
ზურა თალაგაძის თავისუფალი თემა. ყველაზე კარგი მაჯა.....	14	სახელები. მიხეილ ხერგიანი. კლდის ვეფხვი.....	32
ასე იქცევიან ნამდვილი პატირობები. ანდრეი შევერენკოს დაბრუნება: წინ, უკრაინა!.....	16	საორთქმენი ლამაზმანები. ტულიას სლალომი.....	35
სანაკრებო ფიხბურთი. იქ, სადაც მკვეთრი რყევები არ უყვართ.....	18	ბრანდები. სამეფო განძი. მოგზაურობა რეალის მუზეუმში.....	36
		სპანვორდი.....	38

10 ვაჟაშვილი

გერმანული მანქანა
ლაიქოქა, ჩვენ როლის?..

10

● ვაჟა სიმონიშვილი

**ბრაზილიის „გვანის“
სინდრომი**

სამხრეთ ამერიკაში მსოფლიოს ჩემპიონატის შესარჩევი ეტაპის მატჩები გაიმართა. ბრაზილიის ნაკრები პარაგვაის ესტუმრა და 2:2 ითამაშა. როგორც ჩანს, ბრაზილიელებს „გვანის“ სინდრომი შეეყარათ - ასევე 2:2 დასრულდა მანამდე რამდენიმე დღით ადრე ბრაზილია-ურუგვაის დაპირისპირება.

ასეა თუ ისე, ორმა ფრემ პენტაკამპეონები სატურნორო ცხრილში მე-9 ადგილამდე დააქვეითა. მსოფლიოს ჩემპიონატზე კი ავტომატურად საუკეთესო კვარტეტი გადის, ხოლო მეხუთეადგილოსანი გადათამაშებაში მიიღებს მონაწილეობას.

ურუგვაიმ პერუ 1:0 დაამარცხა და ცხრილში გალიდერდა. არგენტინამ კი ბოლივიას 2:0 სძლია. ლეო მესიმ არგენტინის ნაკრების მაისურით 50-ე გოლი გაიტანა.

9

ვითას პირველი

„ვითები ლიგაზე“ პირველი მატჩი მოიგო „ვითამ“, რომელმაც დასაბუღლ ბრძოლაში დაამარცხა ბელარუსის „მინსკი“ - 81:80.

საფინანსო სირენამდე წუთნახევრით ადრე ჩვენი გუნდი 9 ქულის სხვაობით მარცხდებოდა, თუმცა დარჩენილ დროში თამაშის შემოტრიალება მოახერხა და ისტორიულ გამარჯვებას მიაღწია.

შენვედრის გადამწყვეტი ორქულიანი ბექა ნივნივაძემ ჩააგდო: „ეს იყო ჩემი კარიერის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მომენტი. სასიხარულოა, როცა შენი გუნდი შენი ორქულიანით ისტორიულ გამარჯვებას აღწევს. მთავარი სწორედ ეს გუნდური წარმატება იყო. ამდენი წაგების შემდეგ გვჭირდებოდა თუნდაც ერთი მატჩის მოგება“.

8

ცეცაძე და ხარაიშვილი

გაზეთ „ლელომ“ და „ლიდერბეთმა“ „ბიბლუს გალერიში“ მარტის რჩეულნი გამოავლინეს. საუკეთესო მწვრთნელი „სამტრედიას“ თავკაცი გია ცეცაძე გახდა, ხოლო თვის ფეხბურთელად „საბურთალოს“ ახალგაზრდა ლიდერი გიორგი ხარაიშვილი დასახელდა.

„ეს აღიარება ძალიან ბევრს ნიშნავს და დიდი სტიმულია ჩემთვის! მომავალშიც ვცდები, გავამართლო მწვრთნელის ნდობა და გულშემატკივართა იმედები. მაღლობა პროექტის ორგანიზატორებს. ვცდილობ, ყველაფერი გავაკეთო საიმისოდ, რომ სვალინდელი დღე ჩემთვის დღევანდელზე უკეთესი იყოს“, - აღნიშნა ხარაიშვილმა.

7

სამი ოქრო

საქართველოს 23-წლამდე ზერძულ-რომაული სტილით მოჭიდავეთა ნაკრებმა ბულგარეთის ქალაქ რუსეში, თანატოლთა ევროპის ჩემპიონატზე გამოსვლა მართლაც რომ მშვენიერი შედეგით - 3 ოქროთი, 2 ვერცხლით და 1 ბრინჯაოთი დაასრულა.

ტურნირის სასტარტოდღეს, ლაშა გობაძე (80) ამ ასაკში ზედიზედ მეორედ გახდა ევროპის ჩემპიონი. ვერცხლი კუკური კირცხალიამ (98) მოიპოვა, ბრინჯაო - რამაზ ზოიძემ (71).

ჩვენმა გუნდმა მეორე დღეს კიდევ უფრო დიდი წარმატებით იჭიდავა - 4 წონიდან სამის ფინალში ჩვენები გავიდნენ, ზაზა ჯიბლაძის გუნდმა 2 ოქრო და 1 ვერცხლი დაისაკუთრა. ჩემპიონები გელა ბოლქვაძე (75) და იაკობ ქაჯაია (130) გახდნენ, მეორეზე კი თორნიკე ჯანგაძე (66) გავიდა.

6

ჩხუბი ღინაშვილის ეომაბთა შორის

ქობულეთის „ჩელე არენაზე“ ერთმანეთს ბათუმისა და თბილისის „ღინაშვილები“ დაუპირისპირდნენ. შეხვედრა დრამატული გამოდგა: 29-ე წუთზე თბილისელები ჯილაურმა დაწინაურა, ხოლო ტვილდიანმა 72-ზე წონასწორობა აღადგინა. შეხვედრის გადამწყვეტი გოლი 88-ე წუთზე გავიდა. ავტოგოლი ალავიძის ანგარიშზე დაფიქსირდა.

მატჩის შემდეგ გუნდების გულშემატკივრებს შორის შელაპარაკება მოხდა, რაც ჩხუბში გადაიზარდა. სიტუაციის განმუხტვის მიზნით სამართალდამცავებმა რამდენიმე გულშემატკივარი დააკავეს.

ასეთ საინტერესო შეხვედრას მატჩის შემდგომი არასპორტული ფინალი ნამდვილად არ მოუხდა.

ესპანური ელიტა

საქართველოს 19-წლამდელთა ნაკრებმა გიორგი ყიფიანის ხელმძღვანელობით ელიტრაუნდი დაასრულა. გუნდი ჯგუფში ბოლო ადგილზე გავიდა, თუმცა ნამდვილად ვერ მოგვიბრუნდება ენა მათზე აუგის სათქმელად. თავად განსაჯეთ: ესპანეთთან 1:1 ვითამაშეთ, ხოლო ინგლისთან და საბერძნეთთან ერთნაირი ანგარიშით, 1:2 დაემარცხდით.

ეს ანგარიშები პირდაპირ მიგვითითებს, რომ თანაბარი ბრძოლები იყო. ინგლისში, საბერძნეთსა და ესპანეთში ჩვენთან შედარებით რა დონეზეა ფეხბურთი განვითარებული, ყველას კარგად მოეხსენება. ასეთ გუნდებთან ტოლ-სწორად ბრძოლა კი უთუოდ დადებითი მომენტია.

ამ მატჩებში მიღებული გამოცდილება ქართველ ყმანვილებს მომავალში აუცილებლად უნდა წაადგეთ.

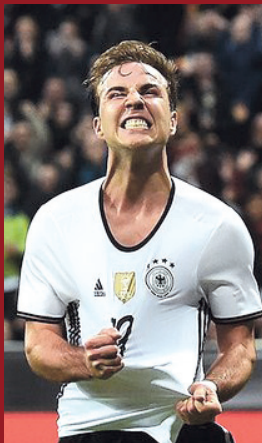
5

მანანა დაიძოვა

გერმანიის ნაკრების ყველაზე უხერხული მეტოქე იტალიაა. თუმცა, ეს იტალიური აქსიომა დღეს კითხვის ნიშნის ქვეშაა, რადგან ამხანაგურ შეხვედრაში გერმანელებმა „სკუადრა აძურა“ 4:1 გაანადგურეს. ვინც ამ შეხვედრას მიადევნა თვალი, დაგვეთანხმება, რომ ევრო 2016-ზე მთავარი ფავორიტი სწორედ გერმანიაა.

თუმცა არც ის უნდა დაგვავიწყდეს, რომ მარტის ბოლოს აღმენებმა ბერლინში ინგლისთან დათმეს. თავის მხრივ კი ბრიტანელებმა შინ წააგეს ევროპის ჩემპიონატზე ვერმოხვედრილ ჰოლანდიასთან - 1:2.

მოკლედ, ვინ ვისზე ძლიერია, ამაზე დღეს მხოლოდ მკითხაობა შეგვიძლია, გუნდების რეალური ძალა ივნისში, ევრო 2016-ზე გამოჩნდება.

4

ბორბოძე: პარისეს ეს არ უნდა ეთქვა...

მამუკა გორგოძე გამოეხმაურა იტალიის ნაკრების წევრის სერჯიო პარისეს გამონათქვამს. რა თქვა აპენინელმა და რა პასუხი მიიღო, გორგოძის სიტყვებიდან მიხვდებით:

„მისი საქმეა, მოედანზე ითამაშოს და არა ამ საკითხის პრესასთან განხილვა. საქართველოს ნაკრები უელსთან მატჩში 70 ქულით არ წააგებს. მოდით, მოვანყოს მატჩი 6 ერის ბოლოადგილოსანსა და ერთა თასის გამარჯვებულს შორის. იქ, გამოჩნდება ვინ ვინ არის. ძალიან ცუდად გამოუვიდა პარისეს, როცა თქვა, რომ ჩვენი ადგილი 6 ერში არ არის“.

3

ბარსა და ბასრი რეალი

როგორც ყოველთვის: საოცარი სანახავი გამოდგა მორიგი „ელ კლასიკო“, რომელსაც „კამპ ნოუმ“ უმასპინძლა. „ბარსა“ - „რეალი“ ბევრისთვის მოულოდნელი შედეგით დასრულდა - მადრიდელეებმა ლუის ენრიკეს გუნდის 39-მატჩიან წაუგებელ სერიას წერტილი დაუსვეს - 2:1 გაიმარჯვეს.

„ბარსა“ ნამდვილად არ ჰგავდა „უკბილო გუნდს“, მწვავედაც უტევედა და საგოლე მომენტებსაც ქმნიდა, მაგრამ მეორე ნახევარში „რეალის“ შეტევები უფრო ბასრი გამოდგა.

ამ მატჩმა ორი კითხვა დაბადა: რამენაირად იმოქმედებს ეს წაგება „ბარსას“ საჩემპიონო შანსებზე?

მსოფლიოს კიდევ ერთი დიდი მწვრთნელი შეემატა ზინედინ ზიდანის სახით?

პასუხებს შემდგომში მივიღებთ.

2

ლოგიკური ყანი

საქართველოს ნაკრებმა ამხანაგურ მატჩში ყაზახეთს უმასპინძლა და 1:1 ითამაშა. შეხვედრას არაერთი ფურნალისტი გამოეხმაურა, კიდევ უფრო საინტერესო მთავარი მწვრთნელის, ვლადიმერ ვაისის შეფასებაა:

„მწვრთნელისთვის პირველი მატჩი ყოველთვის რთულია. შედეგით უკმაყოფილო ვარ. რაც შეეხება კონკრეტულ ფეხბურთელებს, ნაწილმა დავალება შეასრულა, ნაწილმა - ვერა. ახლა უფრო ნათლად დავინახე, რა აკლია ნაკრებს. ქართველი ფეხბურთელების დონიდან გამომდინარე, ყაზახეთთან უნდა მოგვეგო. ბურთის დაკარგვის შემდეგ ქართველებს ართმევაზე თამაში არ უყვართ, ამაზე უნდა ვიმუშაოთ და გამოვასწოროთ“.

1

● ვაჟა სიმონიშვილი

ზაზა ფაჩულიასთვის მიმდინარე სეზონი კარიერაში საუკეთესოა. თებერვლამდე მისი საშუალო მონაგარი 10-10 ქულა-მოსხნას აჭარბებდა. თუმცა შემდეგ სიტუაცია შეიცვალა, აღარც ზაზას აქვს საკმარისი სათამაშო დრო და ვეღარც „დალას მავერიქსი“ აღწევს უზინდებურ შედეგებს.

26-ე დუბლი

- სხვათა შორის, „გოლდენ სტიეტს“ წლეულს ოთხჯერ ვეთამაშე და ოთხივე შეხვედრა დაძაბული გამოდგა. როცა მოქმედ ჩემპიონთან და NBA-ს ლიდერთან ასე თამაშობ, ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით ყველა გუნდისთვის დიდი პოზიტივია. მათ შორის ჩვენთვის. ისიც გასათვალისწინებელია, რომ „გოლდენ სტიეტის“ წინააღმდეგ რამდენიმე ლიდერი გვაკლდა. არ უთამაშიათ დირკ ნოვიცკის, დერონ უილიამსს... ვისაც თამაში ნაუვიდა, მწვრთნელი ბოლომდე ენდო და მიზნამდე მართლაც ცოტა დაგვაკლდა.

არის ღაბაღაბი, რასაც ვერ გააკონტროლებ

ჩაზარდნა

- სეზონი მართლაც კარგად დავიწყეთ. დასავლეთის კონფერენციის სატურნირო ცხრილის ზედა ოთხეულში დიდი ხნის განმავლობაში ვიყავით, მაგრამ შემდეგ ქვემოთ დავეშვით და ახლა საპლეიოფო ზღვარზე ვართ. ბოლო ერთ თვეში, ბევრი თამაში ნავაგეთ. ამის ერთ-ერთი მიზეზი ის არის, რომ სხვადასხვა მოთამაშეებს როლები შეეცვალათ, ოპტიმალური ვარიანტის ძიებაში ვართ. ფაქტი ერთია, კმაყოფილი არავინაა და ვიმედოვნებ, ყველაფერი მალე დალაგდება.

როლის სვლილება

- ნამდვილად არ მეგონა, რომ სეზონი ასეთი გამოვიდოდა, მიუხედავად იმისა, რომ ჯერ არ დასრულებულა, შემიძლია ვთქვა, რომ ჩემთვის მართლაც საუკეთესოა. ძალიან სასიამოვნოა, როცა შენი თამაშით გუნდსაც ეხმარები. ბევრი ითვლის ორმაგ დუბლებს, ეფექტური სტატისტიკის ხილვა ყველას უხარია, მაგრამ ჩემთვის გაცილებით მნიშვნელოვანი ის იყო, რომ ორმაგი დუბლების მოგროვების პარალელურად გუნდი იგებდა, მე კი საკმარისად ვეხმარებოდი. შუა სეზონში „დალასში“ განხორციელებული ცვლილებების შემდეგ კალათბურთელთა როლებიც შეიცვალა.

ამა თუ იმ მოთამაშეს ბევრი რამის გაკონტროლება შეუძლია. მაგალითად: პროფესიონალიზმის, მონდომების, დისციპლინის, სათამაშო კონდიციების... თუმცა არის დეტალები, რასაც ვერ გააკონტროლებ, თუნდაც სათამაშო წუთებს. ყველას უნდა ესმოდეს, რომ გუნდის ნაწილია და მისი მთავარი ამოცანა გუნდური წარმატებაა. შემადგენლობას კი მწვრთნელი არჩევს. მე მხოლოდ ის შემიძლია, რომ ფორმა შევი-

მთავარი ის კი არ არის, რამდენად ძვირით დაეშვები, არამედ ის, თუ რამდენად სწრაფად წამოდები

ნარჩუნო, მაქსიმალურად მზად ვიყო ყოველი მატჩისთვის, ყოველი წუთისთვის, როცა მოედანზე მომიწევს ყოფნა.

მოთამაშემ შანსი ხელიდან არ უნდა გაუშვას. ამასთან, კალათბურთი პოლიტიკა და დიდი ბიზნესია. ბევრი რამ გამართლებაზეცაა დამოკიდებული, არის წარმატებაც და წარუმატებლობაც, მაგრამ მთავარი ის კი არ არის, რამდენად ქვემოთ დავეშვები, არამედ ის, თუ რამდენად სწრაფად წამოდები.

პლეი ოფი

- პლეი ოფზე ფიქრი და ლაპარაკი ჯერ აღრეა. ამ ეტაპზე პლეი ოფში მოხვედრისთვის ვიბრძვით. ამჟამინდელი სიტუაციით დასავლეთის კონფერენციის საპლეიოფო მერვე ადგილს „დალასი“, „ჰიუსტონი“ და „იუტა“ ეცილებიან. ერთი ნაგებაც კი შეიძლება დამლუპველი აღმოჩნეს. ამიტომ, მაქსიმალური მობილიზება გვმართებს ყოველ დარჩენილ მატჩზე.

დირკ ნოვიცკი

- ერთმანეთის წინააღმდეგ ვინ მოთვლის, რამდენჯერ გვითამაშია. მეტოქეებიც თბილად ვხვდებით ერთმანეთს. თავიდან, NBA-ს ევროპულ კემპზე დაჯუახლოვდი, სადაც რამდენიმე დღის განმავლობაში ერთად ვავარჯიშებდით ახალგაზრდებს. ჩვენი ურთიერთობა ამ სეზონში გაღრმავდა. ახლა უკვე ერთად მივისწრაფვით მაღალი მიზნებისკენ.

ამ სეზონის მნიშვნელობაზე უკვე ვილაპარაკე. იგი ჩემთვის კიდევ

ერთი კუთხით იქნება დაუფინყარი - დირკ ნოვიცკის გვერდზე მიწვეს თამაში. ბედნიერი ვარ, რომ ცხოვრებაში ასეთი შანსი მომეცა. როგორ ფიქრობთ, რატომ თამაშობს უზინდებურად შედეგიანად 37 წლის ასაკში? - იმიტომ, რომ უმაღლესი დონის პროფესიონალია, მონდომებით, საქმისადმი მიდგომით, შემართებით სამაგალითოა...

აკადემია

- დიდი ხნის წინ მქონდა აკადემიის ჩამოყალიბების იდეა, თუმცა ახლავა მოხერხდა. მადლობელი ვარ, რომ სახელმწიფოსგან გადმომეცა ის ადგილი, რომელიც ჩემთან ძალიან ახლოსაა - სწორედ დიდუბის მანუში დავიწყე კალათბურთის თამაში. ის დრო არასოდეს დამავინყდება, მიუხედავად იმისა, რომ 90-იან წლებში რთულ პირობებში გვინევდა ვარჯიში. აკადემია, პირველ რიგში, დიდი პასუხისმგებლობაა. 300-ზე მეტი ბავშვი ვარჯიშობს, რომლებიც სწორი მიმართულებით უნდა განვითარდნენ, უნდა მიეჩვიონ პროფესიონალიზმს. ყველა NBA-ში ვერ მოხვდება, მაგრამ ჩვენთან უნდა ისწავლონ ის, რაც შემდეგში გამოადგებათ როგორც კალათბურთში, ასევე ცხოვრებაში.

- ბევრი ვიფიქრე და საბოლოო

ოდ, სწორი ნაბიჯი გადავდგი - ჩამოვიყვანე მაღალი კვალიფიკაციის უცხოელი მწვრთნელები. ქართველებიც ძლიერი სპეციალისტები გვყავს და დარწმუნებული ვარ, შედეგს აუცილებლად მივიღებთ. ოღონდ ეს ერთ ან ორ დღეში ვერ მოხდება, საამისოდ მოთმინებაა საჭირო. როცა ტელევიზიით უყურებს, როგორ თამაშობს ესა თუ ის კალათბურთელი NBA-ში, გულშემატკივარს, მეგობარს, ნათესავს შეიძლება მოეჩვენოს, რომ მეტოქე იოლად უნდა დაჯაბნოს. თუმცა ჯერ NBA-ში მოხვედრაა წარმოუდგენლად რთული, შემდეგ იქ კაცის მოტყუება. თითო ქულის, თითო მოხსნის მოპოვება დიდ შრომას მოითხოვს. არა მხოლოდ იმ მომენტში, არამედ - წლების განმავლობაში. წარმოიდგინეთ, თუნდაც ფსიქოლოგიურად რამდენად რთულია, როცა ათწლეულები ერთსა და იმავეს აკეთებ, ყოველდღიურად ოფლს ღერი საიმისოდ, რომ ადრე თუ გვიან ერთ კონკრეტულ სეზონში, ერთ კონკრეტულ მატჩში გამოადგე გუნდს. ამის მოთმინება ბევრს არა აქვს. თუმცა მე რა მაქვს დასაჩივლი, როცა გვერდში მყავს კალათბურთელი, რომელსაც NBA-ში 18 სეზონი აქვს გატარებული. დირკ ნოვიციკი ვარჯიშზე, ნვრთნის შემდეგ დგას და დაუზარლად მუშაობს ტყორცნებზე. მისი ასაკის ასეთი მშრომელი კალათბურთელი არ შემხვედრია.

- აქტიურად ვარ ჩართული საქმიანობაში. ძალიან მინდა, რაც შეიძლება ბევრი ახალგაზრდა ჩამოყალიბდეს მაღალი დონის მოთამაშედ, რადგან ქარ-

თულ კალათბურთის სწორედ კარგად გამოწვრთნილი, ბევრი სპორტსმენი სჭირდება. გავა დრო, ჩემს ქართველ გუნდებთან ერთად დავვადები სპორტის სასახლის ტრიბუნაზე და ემოციურად დავუკრავ ტაშს ახალგაზრდებს, რომლებმაც საქართველოს ნაკრების ღირსება უნდა დაიცვან. მათ ჩვენი დაწყებული საქმე ღირსეულად უნდა განაგრძონ.

ილიას ზუროსი

- ილიას ზუროსის დანიშვნის ამბავი მასმედიიდან შევიტყვე. მასთან აქამდე შეხება არ მქონია, მახსოვს, 2011 წელს ევროპის ჩემპიონატზე საბერძნეთის ნაკრებს რომ ვეთამაშეთ, სწორედ ილიას ზუროსი წვრთნიდა. მის მიღწევებსაც მასმედიის საშუალებით გავეცანი. ჯერ არ მისაუბრია, თუმცა იმედი მაქვს, რომ საქართველოს ნაკრებისთვის ერთ-ერთი ყველაზე წარმატებული მწვრთნელი იქნება და გუნდს ახალ სიმაღლეზე აიყვანს.

**● ალექო ძაბაპურიძე
გაზეთი ლელო**

თამუნა ყულუმბეგაშვილის ფოტოები

საქართველოს ნაკრების მთავარი მწვრთნელის პოსტზე სლოვაკი ვლადიმირ ვაისის დებიუტი ისეთი ვერ გამოდგა, როგორსაც ვისურვებდით. მართალია, ქართულ ფეხბურთს საუკეთესო წლები არ უდგას, მაგრამ იმის პოტენციალი და ამბიცია ნამდვილად გვაქვს, შინ ყაზახეთს რომ ვუგებდით...

ახალი ტაქტიკა

საქართველოს ნაკრებმა მატჩი გამოკვეთილი ფორვარდის გარეშე დაიწყო. ჩვენ წარსულში მრავლად გვექონია ასეთი მაგალითები და ნაკრების მაშინდელ მწვრთნელსაც არ დაჰკლებია კრიტიკა ამის გამო, თუმცა ამჯერად მინდორზე შემტევთა რაოდენობა მცირე არ იყო. ეგაა, ცენტრფორვარდი მაინც აუცილებელი გვგონია და ამაში ვლადიმირ ვაისიც „დაგვეთანხმე“ მეორე ტაიმის დასაწყისში.

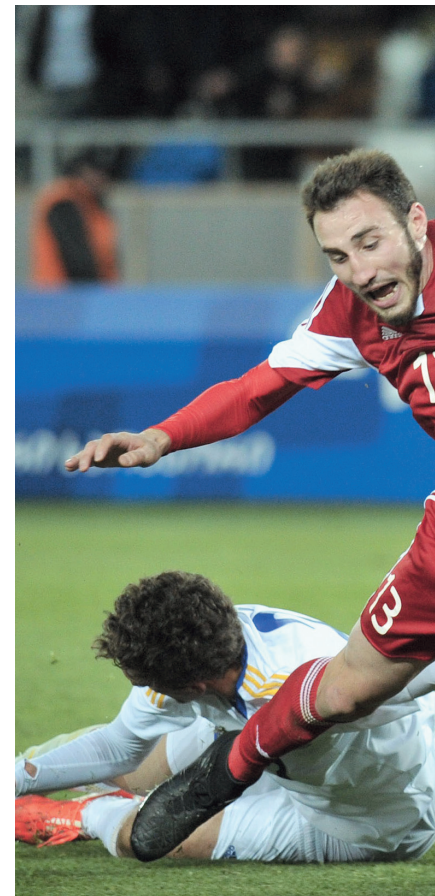
მწვრთნელის ნოვაციამ პირველ ტაიმში მხოლოდ ერთხელ გაამართლა. არადა, მრავლად იყო მომენტები, გამოკვეთილი ფორვარდი განსაკუთრებულ ხიფათს რომ შექმნიდა მონინალმდეგის კართან და იქნებ გოლიც ერთზე მეტი გვეხილა...

მოკლედ, საქართველოს ნაკრებმა ახალი ტაქტიკით ითამაშა. კახა ცხადაძე რა სქემითაც ითამაშებდა გუნდს, ყველას კარგად გვახსოვს. ვაისმა 4-2-3-1 სათამაშო სქემა აირჩია. გამოკვეთილი ცენტრფორვარდის პოზიციაზე „ვიტესის“ შემტევი ნახევარმცველი ვაკო ყაზაიშვილი გახლდათ გამწვანებული.

ჩემი აზრით, ყაზაიშვილისთვის ეს არ არის ოპტიმალური პოზიცია. ის უფრო მინდვრის სიღრმიდანაა სახიფათო, როცა სივრცეს ითავისუფლებს და ან თავად ემუქრება მონინალმდეგის კარს, ან პარტნიორს უკეთებს სახიფათო გადაცემას...

სად დავკარგეთ კომპაქტურობა?

კახა ცხადაძეს (დღეს შედარებებს ვერ ავცდებით) ბევრი მაქებაარიც ჰყავს და კრიტიკოსიც - საკმაოდ. მაგრამ ერთს ვერ დამალავ - ცხადაძის მიერ ჩატარებულ ძალიან ბევრ შეხვედრაში საქარ-

**ამდენ
გვაპაპა**

თველოს ნაკრები ძალიან კომპაქტურად თამაშობდა.

ამჯერად, ასე არ ყოფილა. არაერთხელ მოგვეშალა გუნდური მექანიზმი, თუნდაც - დაცვაში. სწორედ ამის გამო მივიღეთ პირველი გოლი და კიდევ არაერთხელ გადავრჩით უსიამოვნებას. ამდენ გუნდური ჩავარდნას უკეთესი მეტოქე ნაღდად არ გვაპატიებდა.

თუ ვაისს უნდა, რომ დიდხანს დარჩეს საქართველოს ნაკრების მთავარი მწვრთნელის პოსტზე, ასეთი გუნდური ჩავარდნები აღარ უნდა განმეორდეს...

რით იხნობა მწვრთნელი?

ამბობენ, კარგი მწვრთნელი მეორე ტაიმს იგებსო. ვაისის შემ-

ნს ვინ აბიუბდა?!

თხვევაში ეს ასე არ ყოფილა, თუმცა ვერც იმას ვიტყვით, რომ ეს გამონათქვამი უკანასკნელი ჭეშმარიტებაა და სლოვაკი ცუდი მწვრთნელია.

ეგ არის, მეორე ტაიმიში ყაზახეთის ნაკრების ოთხკაციანმა სამწვრთნელო შტაბმა აშკარად დაგვიჯაბნა ქართველთა ახალი თავკაცი. მართალია, გვექონდა ორი აშკარა საგოლე მომენტი, მაგრამ არცერთი მათგანი არ ყოფილა გუნდური მოქმედების შედეგი.

ჩანს, ჩვენი ნაკრები ჯერაც ეჩვევა ახალ ტაქტიკურ სქემას და მეორე ტაიმიც, ალბათ, ამის გამო ჩაგვივარდა. ეს იყო ერთ-ერთი ყველაზე ცუდი ტაიმი საქართველოს ეროვნული გუნდის ბოლოდროინდელ ისტორიაში.

მედლიძის ფასი

ვეჭვობ, სულ სხვანაირი იქნებოდა მატჩის სცენარი, ლევან მჭედლიძეს რომ ეთამაშა. საქართველოს ნაკრების თავდასხმაში „ემპოლის“ ფორვარდი, უბრალოდ, პრიმა მგონია. გავარკვიეთ, რომ მას თამაში არ შეეძლო ოდნავ გაუარესებული ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო...

გავრისკავთ და ვიტყვით, რომ საქართველოს ნაკრები უფრო შინაარსიანად ითამაშებდა და, ალბათ, მეტსაც გაიტანდა, მინდორზე მჭედლიძე რომ ყოფილიყო.

ორი დებიუტანტი

საქართველოს ნაკრების შემადგენლობაში ორმა დებიუტანტმა ითამაშა. გიორგი აბურჯანიამ ძირითადად დაიწყო, ნიკა კაჭარა-

ვა კი შეცვლაზე შევიდა. აბურჯანიას ჰქონდა შეცდომებიც და კარგი მომენტებიც. კაჭარავამ კი ორი მომენტი ვერ გამოიყენა და ორივე - თითქმის ასპროცენტია.

დებიუტანტს ეს ევატიება. დღევანდელი დებიუტანტი ხვალ გამოიცდება და შესაგდება აუცილებლად შეაგდება. კაჭარავას აქვს ყველა ის თვისება, რომ ითამაშოს მაღალი დონის ფეხბურთი.

სად არის ჯანოს ადგილი?

ყველას გვახსოვს საქართველოსა და შოტლანდიის ნაკრებთან თბილისური ევროშესარჩევი მატჩი. მაშინ ჯანო ანანიძემ საყრდენის პოზიციაზე ითამაშა. მაშინ ჯანომ მოგვავარდა „რეალის“ ხორვატი საყრდენი ლუკა მოდრიჩი...

გუშინ მე ვერ ვნახე მინდორზე ისეთი ანანიძე, როგორც მინდორდა (უფრო სწორად - გვინდოდა), რომ მენახა. ის მთელი თამაშის განმავლობაში ეძებდა თავის ადგილს მინდორზე და ლამის ყველა პოზიციაზე ითამაშა, გარდა - შემქმნელი საყრდენისა. არადა, საუკეთესო თამაში ნაკრებში მას სწორედ ამ პოზიციაზე ჰქონდა.

რატომ შიშვალა ჯანდურია?

რა თქმა უნდა, ამხანაგურ მატჩებში მწვრთნელს ექსპერიმენტების ყველანაირი უფლება აქვს. და მაინც, ვაისს ძალიან უნდოდა სადებიუტო თამაშის მოგება. მეჩვენება, რომ სლოვაკი მოგვიანებით დაფიქრდა შედეგზე. აბა, რით უნდა ავხსნათ გიორგი ჭანტუიას გაყვანა პირველი ტაიმის შემდეგ? თორნიკე ოქრიაშვილთან ერთად ის ყველაზე აქტიური და მწვავე იყო ეროვნული გუნდის შემადგენლობაში.

მეტი ბუნდურობა!

ვაისის განვრთნილი გუნდები ყოველთვის გუნდურ ფეხბურთის თამაშობდნენ. სწორედ ამით „გაიტანა ლელო“ თავის დროზე სლოვაკეთის ნაკრებმა. გუშინდელი მატჩის მეტ ნაწილში საქართველოს ნაკრებს გუნდური ფეხბურთი არ უთამაშია.

ეს პრობლემა ახალ მწვრთნელს აუცილებლად მოსაგვარებელი აქვს. ჩვენს ბიჭებს ძალიან უყვართ ინდივიდუალიზმი და ისინი გარკვეულ ჩარჩოებში უნდა მოექცნენ.

ამას ცხადად ძალიან კარგად ახერხებდა. იმედია, ვაისიც მოახერხებს...

დავით ლორია:

როცა დინამო არანაზე საქართველოს ჰიბნი გაისმა, ბანში ჟრუანთელმა დაიიარა

● მერაბ მამულაშვილი

ლოსია

დავით ლორია

დაიბადა 1981 წლის 31 ოქტომბერს, ცელინოგრაფში (ამჟამად ასტანა/ყაზახეთი)

პოზიცია: მეკარე

ასპარეზირებული კარიერა

1995	სსკპ
1996-97	ენფილდ სიტი ფალკონსი (ავსტრალია)

პროფესიული კარიერა

1998-02	შინისი (ახანა)	57
2003	სილი	7
2004-08	შახტიორი	110
2006	ახანა	24
2007	ჰალფსტადი	7
2009	ნალჩიკი	2
2009	ირთიში	55
2012-13	რეზინფორი	33
2013-14	ქარაი	16
2014-15	ქარაი	8
2015-	ირთიში	3

სანაკრებო კარიერა

1999-00	ყაზახეთის U21	24
2000-	ყაზახეთის ეროვნული ნაკრები	38

გიგული

აღმოსავლეთ აზიის თამაშები (ოსაკა, იაპონია 2001): ბრინჯაოს მედალი

ალბათ, იშვიათი ამბავია, რომ ორი ქვეყნის ნაკრების კარს ერთი და იმავე გვარის მეკარე იცავდეს. ამის შანსი იყო 29 მარტს, როცა საქართველოსა და ყაზახეთის ნაკრებების მწვრთნელებმა, შესაბამისად, გიორგი და დავით ლორიები გამოიძახეს თბილისური სპარინგისთვის. თუმცა ვლადიმირ ვაისმა უთამაშებელი ნუკრი რევიშვილის დაყენება გადაწყვიტა და გიორგი ლორია დაასვენა, ხოლო სტუმრების დამრიგებელმა „თავისი“ ლორია ათამაშა...

პავლოდარის „ირტიშისა“ და ყაზახეთის ნაკრების მეკარე დავით ლორია „ლელო week-ის“ რესპონდენტია. მან ყაზახეთის ეროვნულ გუნდში 38 მატჩი ჩაატარა და ყოფილი საბჭოეთის ამ ქვეყანაში რეკორდსმენია თავის პოზიციაზე.

30 წლის მეკარე კარიერის დასაწყისში მოსკოვის ცსკა-სა და ავსტრალიურ „ენფილდ სიტი ფალკონსში“ თამაშობდა, შემდეგ შეედურ „ჰალფსტადში“, ნალჩიკის „სპარტაკსა“ და წამყვან ყაზახურ კლუბებში ირიცხებოდა. უთამაშია თურქეთში - „რიზესფორსა“ და „ქარშიაქაში“.

2013-14 წლებში, როცა ალმათის „ქაირათის“ ღირსებას იცავდა, მას იქ საქართველოს ეროვნული ნაკრების ამჟამინდელი მთავარი მწვრთნელი ვლადიმირ ვაისი ავარჯიშებდა. 2015 წელს ის პავლოდარის „ირტიში“ დაბრუნდა...

საქართველოსთან მატჩის მეორე დღეს ყაზახეთის დელეგაცია თბილისში დარჩა და ლორიასთან გასაუბრების შანსიც სწორედ მაშინ გაგვიჩნდა. დავითს სასტუმრო „პოლიდეი ინში“ ვესტუმრეთ...

ყაზახი ლორია, რომლის საქართველოს ნაკრებს ეთმობს

აფხაზეთიდან ყაზახეთში

- გამიგია, რომ ყაზახეთში თქვენი ბაბუა მაშინ გადასახლდა, როცა კომუნისტმა ყაზახეთის ათევისება გადაწყვიტეს...

- იმ დროს კი გადასახლდა, მაგრამ არა - ყაზახეთის ასათვისებლად. რეალური ისტორია ცოტა სხვაგვარადაა. ბაბუაჩემი, ოთარ ლორია, გუდაუთიდან იყო. 50-იან წლებში ოდესაში უმაღლესი ლიგის კლუბში თამაშობდა და საკმაოდ კარგ დონეზე. 60-იან წლებში ყაზახეთში, კერძოდ, ცელინოგრაფში, ამჟამინდელ ასტანაში, გუნდის მწვრთნელად მიიწვიეს და დასახლდა კიდეც იქ მეუღლესთან ერთად, თან მამაჩემი და მამიდაჩემიც წაიყვანა. მერე ბაბუა და ბებია გუდაუთში დაბრუნდნენ. მამა, გრიგოლ ლორია, იქ გაიზარდა, ჯარში წავიდა, 19 წლისა ყაზახეთში დედაჩემზე დაოჯახდა და ცელინოგრაფში დარჩა, ისევე, როგორც მამიდა, რომელიც ასევე ყაზახეთში გათხოვდა.

- თქვენი მეუღლის ოჯახიც საქართველოდან ყოფილა...

- დიახ, ასეა. მეუღლე რუსია, მაგრამ მისი მამინაცვალია ქართველი.

- ბაბუასავით, ფეხბურთს მამაც თამაშობდა?

- დიახ, საფეხბურთო ოჯახი გვყავს. მაგრამ მამაჩემმა მხოლოდ საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატის მეორე ლიგაში ითამაშა. მერე მწვრთნელობა დაიწყო და ცელინოგრაფის „ცელინას“ ავარჯიშებდა. ფეხბურთიდან გარკვეული ხნით წავიდა, 1996 წელს კლუბში პრეზიდენტად დაბრუნდა და ამ რანგში 7 წელი იმუშავა. ორჯერ კლუბი ჩემპიონი გახდა. მერე ყარაღანდის „შახტიორსა“ და „ესილს“ ხელმძღვანელობდა, მერე ისევ „ასტანას“, ახლა კი

პეტროპავლოვსკის „ყიზილჯარშია“, სადაც ქართველი დათო ჩაგელიშვილი თამაშობდა.

ბედუინური კარიერა

- ავსტრალიაში როგორ აღმოჩნდით?

- მამაჩემის ბიძა, დავით ლორია, 40 წლის წინ ავსტრალიაში წავიდა. ნელ-ნელა, ყაზახეთსა და გუდაუთში მცხოვრები ჩვენი ნათესავებიც იქ ჩავიდნენ. ახლა ავსტრალიაში ქართველების საკმაოდ დიდი დიასპორაა. ბავშვი რომ ვიყავი, ოჯახმა ჯერ მოსკოვში ცსკა-ს სკოლაში გამიშვა, შემდეგ კი ავსტრალიაში - ნათესავებთან. იქ სკოლაში ვსწავლობდი და „ენ-ფილდ სიტი ფალკონსის“ სკოლის გუნდში ვთამაშობდი.

- ყაზახეთისა და ავსტრალიის გარდა, იყო შვედეთი, რუსეთი, თურქეთი...

- ყველაზე დიდი სიხარული მაინც ნალჩიკის „სპარტაკში“ გადასვლა იყო, რადგან ეს გუნდი, სხვებთან შედარებით, უფრო მაღალი დონის ჩემპიონატში - რუსეთის პრემიერლიგაში თამაშობ-

და. ამ დროისთვის მეკარე საშა ჩიხრაძე უკვე წასული იყო. ალექსანდრე ამისულაშვილს, გოგიტა გოგუასა და დათო სირაძეს კი იმ დროიდან დავუმეგობრდი. მათი დამსახურებაა, ქართული ცოტა მაინც რომ მესმის. ერთმანეთში სულ ქართულად ლაპარაკობდნენ, მე კი ნომერში გოგიტასთან ერთად ვცხოვრობდი და სხვა გზა არ მქონდა, მათი უნდა გამეგო. სხვათა შორის, მიხარია, რომ გოგუა ახლაც ჩემი თანაგუნდელია.

- საქართველოში ჩამოსვლა გინევედა?

- ბავშვობაში, სანამ აფხაზეთში რომი და უბედურება დაიწყებოდა, ჩვენი ოჯახი ყოველ წელს გუდაუთში ისვენებდა. მერე კი ეს ვეღარ ხერხდებოდა. სხვათა შორის, „რიზესფორში“ გადასვლის დროს ბათუმში ხშირად დავდიოდით. საზღვარზე დახედავდნენ პასპორტს და გაცემის უფლება მიყურებდნენ - ბიჭო, შენ ხომ ჩვენიანი ხარო?! ხალხისგან სიტბოს ვგრძნობდი და ბათუმში ჩასვლა მიხაროდა. ისედაც, ულამაზესი ქალაქია.

ჩემი მოგვარა ბიორგი

- გასაოცარი დამთხვევებია: ლორიას გვარის ფეხბურთელები თამაშობენ მექსიკაში, ლისაბონის „ბენფიკაში“, გვატემალაში. ყველაზე ცნობილები კი იყვნენ სერია A-ში ნათამაშები იტალიელი სიმონე ლორია და კუბერო, იგივე ხოსე მიგელ კუბერო ლორია, რომელიც მსოფლიოს ბოლო ჩემპიონატზე კოსტა რიკის ნაკრების წევრი იყო. რა გასმენიათ მათზე?

- რა თქმა უნდა, ეს ამბები სულ მაინტერესდებდა და მათაც ვხედავ. სხვათა შორის, ავსტრალიაში ცხოვრების პერიოდშიც გავიგე, რომ ჩვენი გვარი იქაურ იტალიელებში იყო გავრცელებული და გაოგნებული ვიყავი. ესპანეთშიც ბევრი მოგვარე გვყავს. მე მხოლოდ გიორგი და სიმონე ლორიების თამაშები მინახავს. კოსტარიკელზე კი არაფერი მსმენია. საიდან და როგორ მოხვდნენ ლორიები ამ ქვეყნებში, ან რატომ გვყავს იქ მოგვარეები, ამის ახსნა არ შემიძლია.

- გიორგი ლორიას თუ იცნობ?

- ცხოვრებაში პირველად 29 მარტის ამხანაგური მატჩის დაწყების წინ ჩამოვართვი ხელი.

იმ დღეს გავიცანი, როცა „დინამო არენის“ გასახდელიდან სათამაშოდ გავდიოდით.

- როგორი იყო ეს შეხვედრა?
 - ძალიან თბილი და ძმური.
- პირველი ნაბიჯი თქვენ გადადგით თუ გიორგიმ?

- ეს ინსტიტუტურად მოხდა. ვფიქრობდი, რომ უნდა მენახა და როცა მე მისკენ წავედი, ის ჩემსკენ წამოვიდა, გულიანად მომესალმა და ერთმანეთს გადავხვებით. ვიცოდი, რომ გიორგი ერთ ტაიმს მაინც ითამაშებდა. მაგრამ დავინახე, რომ ნუკრი იყო მოთელვავზე. გამიკვირდა. მერე მითხრეს, რომ ვაისმა რევიშვილი კლუბში უთამაშებლობის გამო დააყენა და ეს გასაგები გადაწყვეტილება იყო.

- გიორგის თამაშებს თვალყურს ადევნებთ?

- რა თქმა უნდა?! როცა საბერძნეთში თამაშობდა, მისი ამბებით სულ ვინტერესდებოდი. ახლაც, „კრილია სოვეტოვში“ ძალიან კარგად გამოიყურება. ისიც მახსოვს, ესპანეთთან უმაღლეს დონეზე რომ ითამაშა.

- როგორც პროფესიონალი, გიორგის როგორ დაახასიათებთ?

- ძალიან თანამედროვე მეკარეა, პლასტიკური, მშვენიერი რეაქციით, ფეხითაც კარგად თამაშობს, გამოსვლებზეც და ხაზზეც. მარტო მოგვარეობის გამო არ

ვამბობ ამას, თანამედროვე, მაღალი დონის მეკარეა. საერთოდ, მისი და ნუკრი რევიშვილის სახით საქართველოს ძალიან ძლიერი მეკარეები ჰყავს. თან ისინი ძლიერ ლიგაში არიან, მაგრამ იმედია, მალე კიდევ უფრო მაღალ დონეზე ითამაშებენ.

მეორე დაბრუნებას საქართველოსთან

- ამის შანსი თავადაც გქონდათ, მაგრამ ყაზახეთში დაბრუნდით...

- ძლიერ გუნდებში მოხვედრის მრავალი შანსი მქონდა. მაგალითად, ყაზანის „რუბინსა“ და „ეინდჰოვენში“ მინვედენენ. მაგრამ რალაც არ გამოვიდა. რაც მაქვს, ღმერთს ამითიც ვემაძლიერები.

- თბილისში, საქართველოს ნაკრების წინააღმდეგ, ყაზახეთის ეროვნულ გუნდში ხუთწლიანი პაუზის შემდეგ ითამაშეთ. ასეთი ხანგრძლივი განშორება რით იყო გამოწვეული?

- დიახ, გარემოებები ისე აენყო, რომ ეს ნაკრებში ჩემი მესამე დაბრუნება გამოდგა. დებიუტი 18 წლის ასაკში მქონდა, მაგრამ 21 წლის ვიყავი, რომ დავშავდი და ერთი წელიწადი ფორმის აღდგენას მოვანდომე. სხვათა შორის, ბედის ირონიაა, რომ ნაკრებში მაშინაც საქართველოსთან მატჩის წინ დავბრუნდი - 2005 წელს ალმათიში რომ ვითამაშეთ. მაშინ გიორგი დემეტრაძემ დუბლი შეასრულა და ყაზახეთმა 1:2 წააგო.

- გამოდის, ხშირად უნდა შევხვდეთ ხოლმე...

- (იცინის) სიამოვნებით. მოკლედ, ნაკრებში დამაბრუნეს, მაგრამ 2009-10 წლებში ისევ არ მინვევდნენ. 2011 წელს ისევ ვითამაშე და მერე გაცილებით ხანგრძლივი პაუზა მქონდა, რადგან 5 წლის განმავლობაში აღარ მინვევდნენ.

- მართალია, რომ ამას მამათქვენის გამო გიკეთებდნენ?

- ამ თემაზე ლაპარაკი არ მსურს. ჯერ ტრავმა მივიღე, მერე მომეჯობინდა და მეგონა, მიმინვევდნენ, მაგრამ... ასე არ მომხდარა. არადა, ძალიან კარგ სეზონებს ვატარებდი... არ ვიცი, რა ხდებოდა. მიზეზი ნაკრების მწვრთნელებს უნდა ეთქვას. იქნებ ყველაფერი ჩემი ბრალი იყო?

პაისი, საქართველო და ყაზახეთი

- 2013-14 წლებში ალმათის „ქაირათში“ საქართველოს ნაკრების ამჟამინდელი მთავარი მწვრთნელი ვლადიმირ ვაისი გავარჯიშებდათ. როგორ დაახასიათებდით მას?

- ძალიან მაღალი დონის სპეციალისტია. იცის, რა უნდა და როგორ ჩამოაყალიბოს გუნდი.

- სხვათა შორის, ყაზახეთის ნაკრების ექიმი მეუბნებოდა, ახლა უკმაყოფილოები ხართ, მაგრამ ერთი წლის შემდეგ საქართველოს ნაკრებს ვერ იცნობთ, იმდენად კარგი მწვრთნელიაო...

- ფაქტია, რომ ალმათის „ქაირათი“ მართლაც არ იყო ძლიერი გუნდი და ის ევროპის ლიგაში სწორედ ვაისმა გაიყვანა. რატომღაც მეგონია, რომ საქართველოს ნაკრების ძალიან ტექნიკურ და საკმაოდ მაღალი კლასის მოთამაშეებთან მუშაობით, ვაისს შედეგის მიღწევა შეუძლია.

- როგორც მახსოვს, წლების წინათ, საქართველოში თამაშს გთავაზობდნენ...

- დიახ, ეს 2004 წელს იყო, როცა თბილისის „დინამო“ უეფას თასის ჯგუფურ ეტაპზე მოხვდა. მაშინ კლუბს ცხონებული დავით პეტრიანი აშვილი ხელმძღვანელობდა...

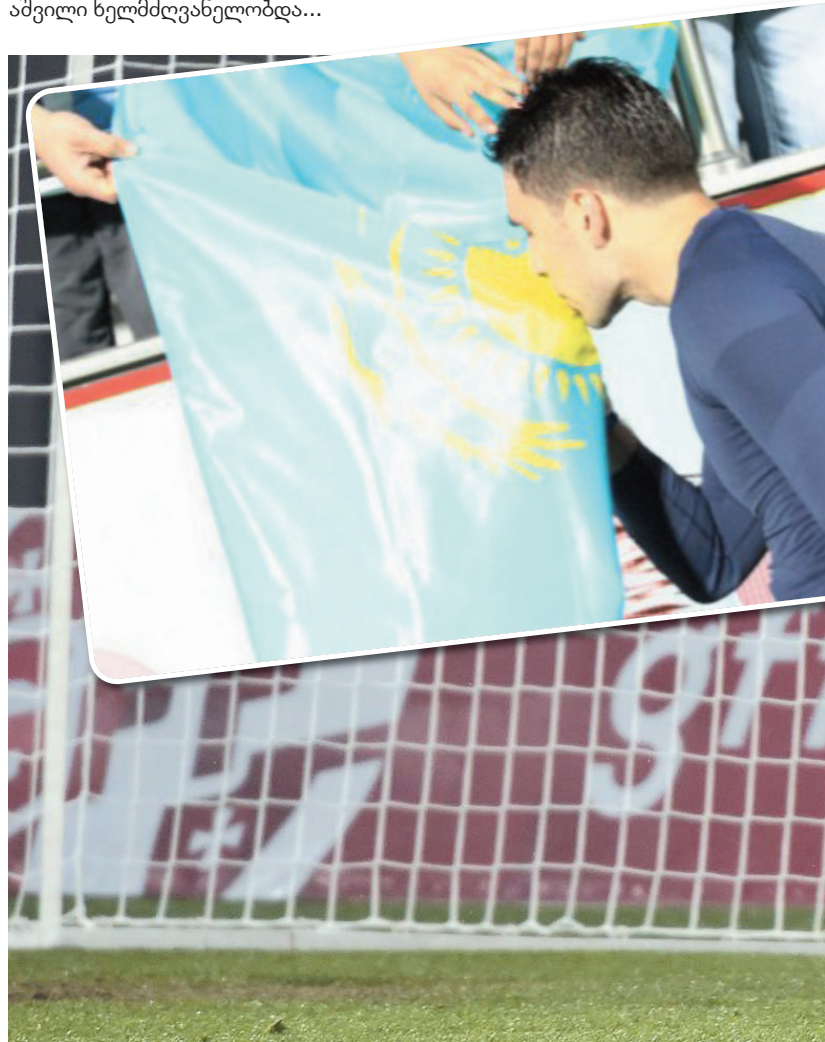

- „დინამოსთან“ კონკრეტული მოლაპარაკებები გქონდათ?

- დიახ, კონკრეტული მოლაპარაკებები იყო.

- უარი თავად თქვით თუ სხვა მიზეზი იყო?

- „დინამოსთვის“ უარი არ მითქვამს, მაგრამ ბოლომდე მაინც ვერ გავიგე, რატომ არ შედგა ეს ტრანსაქცია. ფაქტია, რომ მოლაპარაკება შეწყდა...

სისხლი თავისას შვრება

- კარიერის დასრულების შემდეგ რას აპირებთ?
 - ყაზახეთის ფეხბურთის ფედერაციის ინიციატივით, კლუბებმა ეროვნული გუნდის წევრების სწავლა დააფინანსეს. ამის შედეგად, სამი წლის წინ, უეფას A ლიცენზია მივიღე და, ალბათ, მწვრთნელად ვიმუშავებ. კარიერის დასრულებამდე პრო-ლიცენზიის მიღება არ შეგვიძლია, მაგრამ ამაზეც ვიზრუნებ.

- ოდესმე საქართველოში დასახლებაზე გიფიქრიათ?

- ჩემი ფესვები არ მავინწყდება და აქ ჩამოსვლაც ძალიან მიყვარს, მაგრამ ყაზახეთში ვცხოვრობ, კარიერა იქ ავინწყვე და მისი დასრულების შემდეგაც, ალბათ, იქ ვიცხოვრებ და ვიმუშავებ. ყაზახები ძალიან თბილი და შრომისმოყვარე ხალხია. იქ თავს ძალიან კარგად ვგრძნობ... მაგრამ საქართველოს ნაკრებს ვგულშემატკივრობ, რადგან ქართველი ვარ. როცა „დინამო არენაზე“ საქართველოს ჰიმნი ისმოდა, ტანში ყრუანტელმა დამიარა. ამ გრძნობის გადმოცემა შეუძლებელია. სისხლი თავისას შვრება...

ოქრიაშვილმა ოსტატურად დამირთყა...

- მოდი, საქართველო-ყაზახეთის მატჩზეც ვილაპარაკოთ...
 - კარგად მესმის, რომ საქართველო საკუთარ მოედანზე თამაშობდა, გუნდში ახალი მთავარი მწვრთნელი და ძლიერი ფეხბურთელები არიან და მოგება გასურდათ. გუნდებმა ერთმანეთს ღირსეული წინააღმდეგობა გაუწიეს და ამიტომაც დაეკარგეთ მატჩი ფრედ. ეს შედეგი ყაზახეთის ნაკრებისთვის სასიხარულო ფაქ-

ტია. მანამდე, რამდენიმე დღით ადრე, აზერბაიჯანს მოვუგეთ. ანუ ყაზახეთის ნაკრები ამკარად გაზრდილა.

- ოქრიაშვილის დარტყმის დროს, როცა გოლი გავიდა, რეაგირება ვერ მოასწარი...

- წინ იმდენი მოთამაშე მეფარებოდა და ქართველებმაც კომბინაცია ისე გაითამაშეს, ბურთს ვეღარ მივადევინე თვალი. ოქრიაშვილმაც ძალზე ოსტატურად დამირტყა...

- სრულად რატომ არ ითამაშეთ?

- მწვრთნელმა წინასწარ გავაფრთხილა, რომ ორივე მეკარე თითო ტაიმს ვითამაშებდით. ეს პლოტნიკოვისთვის პირველი მატჩი იყო. მიმანია, რომ მან ძალიან კარგად ითამაშა.

- „დინამო არენაზე“ თამაშისას რაიმე განსაკუთრებული განცდა გქონდათ?

- ამ სტადიონზე მეორედ ვითამაშე და ეს გრძნობა ყოველთვის მექნება. მეტსაც ვიტყვი - აქ თამაშს 11 წელიწადი ველოდი. მაშინაც აქ ფრედ ვითამაშეთ, მაგრამ 2005 წელს კარი „მშრალად“ შევინახე. ჩემთვის ეს საამაყოა, რადგან „დინამო არენა“ დიდი სტადიონია და აქ უდიდესი ფეხბურთელები თამაშობდნენ.

ბოგუა სულ ამ დონეზე თამაშობსო?..

- პავლოდარის „ირტიში“ თქვენი თანაგუნდელი გახდა გოგიტა გოგუა. რას იტყვით მასზე?

- სხვათა შორის, ჩვენ უკვე მეორედ გავხდით თანაგუნდელები. 2009 წელს ნალჩიკის „სპარტაკში“ ვთამაშობდით და გოგიტას სწორედ იქიდან ვიცნობ. მართალია, „ირტიში“ ახალი მოსულია, მაგრამ გულშემატკივართა გული უკვე მოიგო. პირველივე მატჩში ფანტასტიკურად ითამაშა, 1:0 მოვიგეთ და პრეზიდენტმა მკითხა, ეს სულ ამ დონეზე თამაშობსო? სულ ასეა-მეთქი, ვუპასუხე. მეორე ტურშიც ძალიან მაგრად ითამაშა, გასვლაზე 3:0 მოვიგეთ და 2 საგოლე გადაცემა გააკეთა. მარტში სულ ორი მატჩი გვქონდა და სანაკრებო პაუზაც დაიწყო, „ირტიში“ კი პრემიერლიგის ლიდერი გახდა. ახლა გოგუა ძალიან მაგარ ფორმაშია. ბევრი რომ არ გავაგრძელო, ჩვენი გულშემატკივრების გამოკითხვა ჩატარდა, სადაც ის თვის საუკეთესო ფეხბურთელად დაასახელეს. ეს ძალიან მიხარია და მჯერა, საქართველოს ნაკრებს გამოადგება. დასანანიც იქნება, რომ არ მიიწვიონ. ასე მგონია, „მეორე სუნთქვა“ გაეხსნა.

გიორგი
სანაძის

თავისუფალი
თემა

ყველაზე

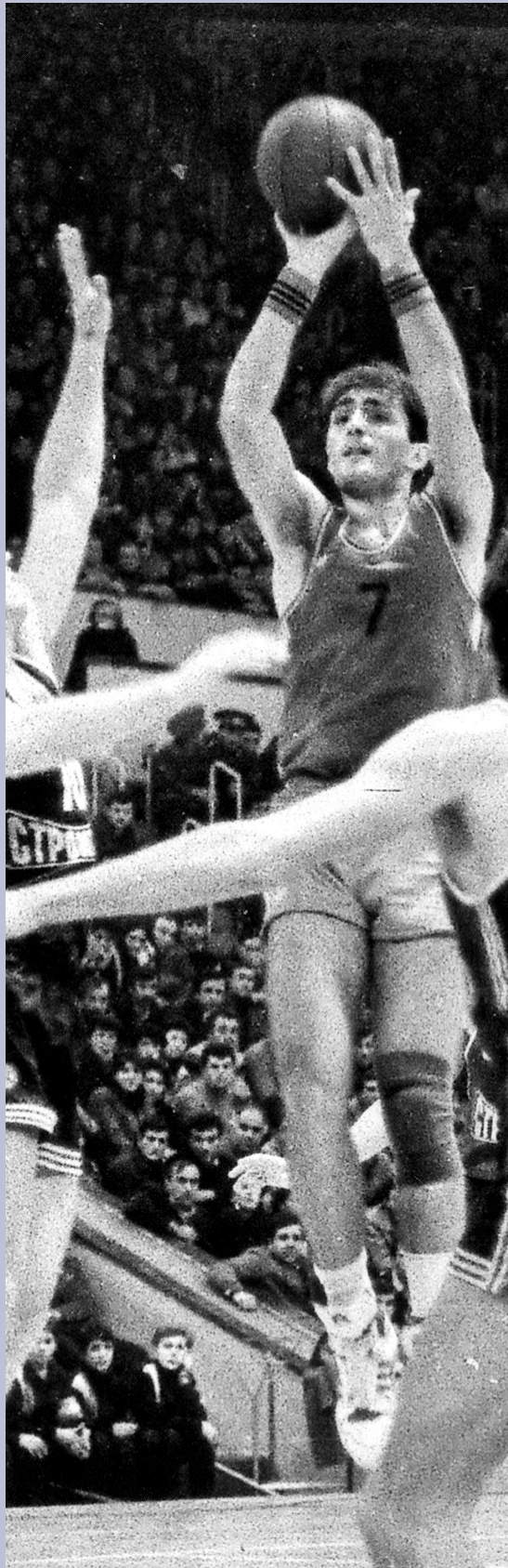
გია სანაძეს ყველაზე დახვეწილი სროლა ჰქონდა. ქართველებში. მე ვინც მინახავს, იმათში. ელეგანტური აწევა, სწრაფი გაშვება და ბურთი თითქმის ყოველთვის ჩადიოდა იქ, სადაც უნდა ჩასულიყო. ნუ, თითქმის ყოველთვის. და თუ სანაძე ვერ აგდებდა, იმ არაზუსტ სროლას ვერ იხსენებდი. ყოველთვის ის, მეორე სროლა გახსოვდა. რომელიც გიამ ზუსტად შეასრულა და რომელიც გიას ციფი იარაღი იყო. დამოუკიდებელი ქართული კალათბურთის ისტორიაში სანაძე ყველაზე მაგარი მსროლელი იყო. არის. და ძაან დიდი პერიოდით დარჩება. დღეს ეგრე ვეღარ ისვრიან. დღეს ცოტა ცუდად ისვრიან...

სანაძე ძველი სკოლა იყო. სანაძემ საკუთარ სროლაზე იმუშავა. დღეს საკუთარ თავზე კლუბებში მუშაობენ. თამაშის წინ რომ ხოშანი დოპინგი მიიღონ. გიას დროს კალათბურთელი კალათბურთზე ფიქრობდა. დღეს კალათბურთელი ვარჯიშის სწრაფად დამთავრებაზე ფიქრობს. რომ სადმე მოტყდეს და კარგი დრო გაატაროს. ადრე კარგ დროს სპორტის სასახლეში ატარებდნენ. ვატარებდით. ადრე ასწორებდა. სულ სხვა მულამი იყო. დღეს გია სანაძე არ თამაშობს. დღეს საქართველოს ჩემპიონატში ასე ვერ ისვრიან.

სუპერლიგის საუკეთესო მსროლელებს ვუყურებ. ვინც ითვლება, რომ სტაბილურად უნდა ისროლოს, ვინც უნდა იყოს ლიდერი ან სანდო მოთამაშე. და მხოლოდ ორ გვარს ვიმახსოვრებ. ორ მოთამაშეს. ორ კარგ მსროლელს. ორ სხვაზე უკეთეს მსროლელს. ორ სტაბილურ მსროლელს, ვინც ლამაზად იწევა, სწრაფად უშვებს ბურთს და იცის, რომ გუნდს პრობლემები აქვს. ეს პრობლემები მოსაგვარებელია. იმ ერთი სროლით. იმ ერთი მსროლელისგან. რომელიც არ უნდა სუნთქავდეს, როგორც რენტგენზე. რომელიც არ უნდა ეწეოდეს თამაშამდე ხუთ „სობრანიეს“ და ოთხ „ქემელს“. რომელიც არ უნდა ილღებოდეს ბევრად იოლი ონანიზმით. რომელიც უნდა იყოს დასვენებული. რომელიც უნდა ისროდეს და გუნდი არ უნდა კარგავდეს მის ნდობას.

სანაძის დროს ესე იყო. დღეს რალაცეები შეიცვალა. დღეს არ არის მოქმედი გია სანაძე. დღეს საქართველოს ჩემპიონატში სხვა მსროლელები დარჩნენ. დღეს საქართველოს ჩემპიონატში არაზუსტ სროლას არ განიცდიან. დღეს არაზუსტი სროლის შემდეგ მაინც ახალ დიჯეიზე და სასიამოვნო საღამოზე ფიქრობენ. ცუდია, რომ ცუდია.

სანაძის დროს კალათბურთელები კალათბურთზე უფრო ფიქრობდნენ. და გია სანაძე საუკეთესო მსროლელი იყო. გია სანაძის შემ-

დგე იყვნენ კარგი, ძაან კარგი მსროლელები, მაგრამ ვერავინ ვერ მივიდა ახლოს გიასთან. დღეს ძაან მძიმედ ვართ. ის ორი კაცი, ვინც გამახსენდა. მიშა ჭოჭუა და ბესო ლეჟავა. სხვებზე უკეთესები. ორივე იყო საქართველოს ნაკრებში. ორივემ კარგად ითამაშა.

ჭოჭუა „რუსთაველი“. რა მნიშვნელობა აქვს. ლეჟავა „დინამოში“. ესეც არ არის მთავარი. ჭოჭუა დაცვაშიც იღლებოდა. ლეჟავა უფრო სწრაფად უშვებს ბურთს და მიშაზე უფურადღებო დამცველია. ორივეს აქვს ბევრი პლიუსი და ორივეს აქვს ბევრი მინუსი. ორივე კარგია და ორივე უშვებს შეცდომებს. დაცვაში, სროლის დროს, სროლის მომზადების დროს, თამაშის დროს. შეცდომებს გია სანაძეც უშვებდა. და გია სანაძე მაინც ყველაზე მაგარი, კლასიკური მსროლელი იყო. ესენი, მიშა და ბესო გიასთან ახლოს ვერ მიდიან და დღეს საუკეთესოებად ითვლებიან.

სტაბილური სროლის გარდა, მსროლელი ბურთს ლამაზად, კლასიკურად უნდა ისროდეს. არ უნდა გრჩებოდეს შთაბეჭდილება, რომ მას ხელი აქვს მოტყეხილი, ან კლუბში, თამაშამდე ერთი დღით ადრე, სადაც თამაშირი დარჩა და თამაშზე გაკეთება დაავინწყდა. ძირითადად, ესეთი შთაბეჭდილება გრჩება და ძირითადად, ჩვენი მსროლელები არასწორად ისვრიან ბურთს. მიშას, ბესოს და კიდევ რამდენიმე პერსონაჟის გარდა. მაგრამ ჭოჭუა და ლეჟავა მაინც გამომირჩევია. როგორც ადრე, საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატის დროს, გამორჩეული იყო გია სანაძე. მაგარი იყო.

მართლა რა ლამაზად ისროდა გია. ამერიკული თრილერები მახსენდება. სადაც ყოველთვის არის ერთი მონესრიგებული, ცოტა შეუმჩნეველი ტიპი, რომელმაც მთავარი გმირი ან თითქმის მთავარი ტიპი უნდა გააგოროს. მოიშოროს. დაასვენოს. შუთერი. სნაიპერი. ჰიტმენი. მშვიდი მსროლელი. იმ ტიპმა არ უნდა გააფუჭოს. ან, შემდეგ შეკვეთაზე სხვას წამოიყვანენ და ეს ბიზნესზე ცუდად იმოქმედებს. საკუთარი ბიზნესი უნდა დაიცვა და ყველაფერი ხუთიანზე წავა. საკუთარ ბიზნესს უნდა გაუფრთხილდე და ყველაფერი გაასწორებს. საკუთარი ბიზნესით უნდა იამაყო.

გია სანაძის ბიზნესი სროლა იყო და გიამ ამ საქმეში გაქაჩა, კარგი ბიზნესმენი გახდა. სანაძე იღებდა შეკვეთებს და ასრულებდა. ის ბოლო სროლის წინ დასვენებული იყო. ის ილღებოდა და მაინც დასვენებული იყო. მსროლელმა არ უნდა ისუნთქოს, როგორც რენტგენზე და გია არ სუნთქავდა. და გიას

პარპი მაჯა

სროლების შემდეგ, სხვები არ სუნთქავდნენ. გათიშულები იყვნენ. სანაძემ კიდევ ერთხელ ისროლა. და ჩააგდო. და ბრძოლის ველიდან კიდევ ერთი უსულო საგანი არის გასატანი. პროცესი არ იცვლებოდა. სანაძე საუკეთესო მსროლელი იყო.

არ მესმის, რატომ ასწავლიან ბავშვებს ასე უშნოდ, არასწორ სროლას. ბავშვებო, გამოფხიზლდით და დაინყეთ საკუთარ თავზე მუშაობა. ხეიბარი მსროლელები არავის არ უნდა. და ხეიბარ მსროლელებს კარგი მსროლელებით იშორებენ და ეს პროცესი ძალიან სწრაფად იწყება და უფრო სწრაფად მთავრდება. ეს პროცესი ვერ შეიცვლება. კარგი მსროლელი უკეთესმა მსროლელმა უნდა შეცვალოს. რომ ბიზნესი არ დაზარალდეს და შენი საქმე სხვებმა რომ არ გადაინაწილონ.

სროლა ბიზნესია. სანაძემ იმ უნგრულ გუნდს ჩაუგდო. სანაძემ საქართველოს ნაკრების ბევრ მონაწილემდეგს ჩაუგდო. სანაძე იყო ეპოქა და იმ ეპოქაში იყო ნდობა, სტაბილურობა და პროფესიონალიზმი. იმ ეპოქაში იყო გია სანაძე, რომელიც იწოდდა და აგებდა. სხვები იწვიან და ვერ აგებენ. სანაძე იყო პროფესიონალი. სხვები არ ცდილობენ, რომ გახდნენ პროფესიონალები. სანაძე იგებდა კლასით და უდიდესი სურვილით, ლტოლვით. სხვები აგებენ უდიდესი სურვილით და ლტოლვით. რომ ძაან სწრაფად უპასუხონ ბრიფინგზე ერთ-ნახევარ კითხვას და მოხიონ კლუბში. ან, სადმე, სადაც არ ივარჯიშებენ. ჩვეულებრივი მომენტია. სამწუხაროდ, უკვე ძალიან ჩვეულებრივი.

კარგი მსროლელები ადრე იყვნენ. დღეს ყველაფერი კარგი ცუდზე ოდნავ უკეთესია. და მართლა კარგი აღარ არის. მართლა კარგი არის გია სანაძე. რომელიც დღეს ვეტერანებში თამაშობს და კარგად ყომარობს. საკმაოდ კარგად. ისინი, სხვები გიას ძველ ჩანაწერებს არ იცნობენ. ისინი გიას იცნობენ და არ იციან, რომ გია თავისი თაობის ყველაზე ცივის-

ხლიანი მსროლელი იყო. როგორც მარკ უოლბერგი იმ ერთ სუსხიან ფილმში.

ახალი თაობა ირჩევს სტეფ კარის და კარი ალბათ, კალათბურთის ისტორიაში საუკეთესო მსროლელია. კარი ძალიან კარგია. კარი არ იღლება. კარის ენერჯია იზრდება. კარის აქვს ლტოლვა და კარის აქვს სურვილი. რომ საუკეთესო გახდეს. იდენტური სურვილით იგებდა, აგებდა, იწვოდა და კიდევ ერთხელ აგებდა რეი ალენი. იგივე სურვილით კლავდა „ნიუ იორკს“

რეჯი მილერი. იგივე სურვილით იგებდა თამაშებს ლარი ბერდი. ყველაზე გენიალური მსროლელი. კალათბურთის ისტორიაში.

ბერდი ხანდახან ძალით მიდიოდა ახლოს ოპონენტთან, რომ მას, მეორე მოთამაშეს მაქსიმალურად ახლოს აენია ხელი, ჩაერტყა ლარისთვის და ლარი ამას ყურადღებას არ აქცევდა. ლარისთვის არსებობდა ბურთი და მეორე გუნდის ტერიტორია. სადაც ლარი უვიზოდ გულაობდა. სადაც ლარი იყო სხვისი სიზმრების მბრძანებელი და სადაც ლარი იყო კალათ-

ბურთის საუკეთესო მეგობარი. რა კარგია, როდესაც ასეთი მეგობრები გყავს. რა კარგია, რომ იყვნენ კარგი მსროლელები. როგორ გაგვიმართლა, რომ გია სანაძე თავის ამბებში საუკეთესო იყო. გია სანაძე თავის საქმეში მართლა გამორჩეულად კარგი იყო.

მეორე სანაძეც არის. დედა. რომელიც ამერიკაში ბევრს სწავლობს. ამდენს ამერიკაში ამერიკელები არ სწავლობენ. სანაძე იყო ნაკრების მომავალი და დღეს, თორნიკე შენგელიას შემდეგ, დედა ნაკრების ყველაზე პერსპექტიული მოთამაშე და რეალური იარაღია. დედაც კარგად ისვრის. და ხშირად აგდება. ისიც სწრაფად იწვება. ისიც კარგია. ისიც სხვაზე უკეთესია, მაგრამ ის არ არის მამამისი. რომელიც კლასიკური მსროლელი იყო. რომელიც იმ ერთი სროლით იგებდა. დედამ ცოტა სწრაფად რეაგირება უნდა ისწავლოს.

დედა უფრო მყარად უნდა იდგეს მოედანზე. დედა ნაკლებ ყურადღებას უნდა აქცევდეს მეორე გუნდის დამცველებს, რომლებიც მას, დედას ყოველთვის შეაწუხებენ და ყოველთვის შეუქმნიან დისკომფორტს. ესეც ჩვეულებრივი მომენტია და დედამ ეს გაიგო. პატარა სანაძე ძალიან კარგი მსროლელია და დიდი სანაძე საუკეთესო მსროლელი იყო. კარგია, რომ ხარ კარგი. და ძაან მაგარია, როცა ხდები საუკეთესო. და როცა ეს სხვებმა იციან.

გია სანაძე საუკეთესო იყო. დედა სანაძე გიას ბიჭია, რომელიც ცოტა მოურიდებელი უნდა გახდეს. და ყველაფერი კარგად, უკეთ ნავა. ყველაფერი კარგად, უკეთ უნდა ნავიდეს. ორივე სანაძეა. ორივე მსროლელი. და დედას საუკეთესო მაგალითი ყოველთვის მამამისი უნდა იყოს. რომელმაც სროლას ცხოვრება დაუთმო. რომელიც სანდო მეგობარი და არაჩვეულებრივი მსროლელი იყო.

ლამაზად იწვოდა, სწრაფად უშვებდა ბურთს და აგებდა.

და იგებდა.

მომავალ შესხედრამდე, კალათბურთის მეგობრებო!

● ალექო კაკაურიძე

უკრაინის ნაკრებში დიდი ამბები ხდება. ევროპის ჩემპიონატის დაწყებამდე ცოტა ხნით ადრე რამდენიმე ფეხბურთელი ძირითად შემადგენლობას ჩამოაშორეს. ქვეყნის პრეზიდენტმა პეტრო პოროშენკომ კვიპროსთან ამხანაგური მატჩის წინ უკრაინის ნაკრების ფეხბურთელებს ცეცხლსასროლი იარაღები გადასცა. მთავარი კი მაინც მსოფლიო ფეხბურთის ლეგენდის, ანდრეი შევჩენკოს დაბრუნებაა. ის ეროვნული ნაკრების თავკაცის, მიხაილო ფომენკოს თანაშემწედ იმუშავებს...

ასა იასვაჰიან ნაჰდჰილი პაპრიოტები...

ანდრეი შევჩენკოს წინ, უკრაინა! დაბრუნება:

ეს ჯერ კიდევ თებერვალში გადაწყდა. მთავარი მწვრთნელის თანაშემწის პოსტზე ანდრეი შევჩენკოს დებიუტი ახლახან, კვიპროსთან ამხანაგურ შეხვედრაში ჰქონდა. ის მატჩი უკრაინამ მინიმალური ანგარიშით, 1:0 მოიგო. შევჩენკო მთავარი მწვრთნელის გვერდით იჯდა.

უკრაინის ნაკრების ერთ-ერთი ლიდერი ანდრეი იარმოლენკო ამბობს: „ის ჩვენი თაობისთვის ნამდვილი კუმირია. უზომოდ გახარებულნი ვართ ყველანი იმის გამო, რომ ანდრეი ჩვენთანაა. ჩვენ მასში მხოლოდ მწვრთნელს კი არა, თანაგუნდელს, მეგობარს და პარტნიორს ვხედავთ“.

ახლა მოვუსმინოთ უკრაინის ნაკრების კიდევ ერთ ლიდერს, რუსლან როტანს: „გუნდში შევჩენკოს ყოფნა აუცილებელია. დიდი მადლობა უნდა გადავუხადო ქვეყნის ფეხბურთის ფედერაციას, ასეთი გადაწყვეტილება რომ მიიღო. ანდრეი შევჩენკო არის კაცი, ვინც გამარჯვებასთან ასოცირდება. ჩვენთან ის კონკრეტული მისიით მოვიდა. ევროპის ჩემპიონატზე წარმატებას უნდა მივალნიოთ“, - ამბობს როტანი.

მოგესხენებათ, თავის დროზე შევჩენკომ ძალა პოლიტიკაში სცადა. ახლა ის ამას აღარ აპირებს. ჟურნალისტებს მან უთხრა: „მე ნაკრების სამწვრთნელო შტაბში ვმუშაობ. აქედან გამომდინარე, არ ვუბასუხებ არცერთ კითხვას, რომელიც პოლიტიკას ეხება. დღეს ჩვენი ქვეყანა ისეთ

მდგომარეობაშია, რომ ყველა გამარჯვებას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. ევროპის ჩემპიონატზე წარმატებას უნდა მივალნიოთ“, - ამბობს შევჩენკო, ვინც ნაკრების სამწვრთნელო შტაბში უკრაინული ფეხბურთის კიდევ ერთი ლეგენდა - ალექსანდრ ზავაროვი შეცვალა.

„მინდა, დიდი მადლობა გადავუხადო ზავაროვს იმ ფასდაუდებელი სამუშაოსთვის, რომელიც მან უკრაინის ნაკრებში გასწია. ვეცდები, ღირსეულად გავაგრძელო მისი გზა. ფაქტია, პასუხისმგებლობა ძალიან დიდია“, - ამბობს მსოფლიო ფეხბურთის ლეგენდა.

შევჩენკოს უკრაინის ნაკრებში კონკრეტული ფუნქცია აქვს. მან შემტევი ფეხბურთელების გარჯას მეტი მრავალფეროვნება და შედეგიანობა უნდა შესძინოს.

„თავდამსხმელებთან მუშაობა ჩემი სტიქიაა. ჩვენ შეტევაში კარგად უნდა ვითამაშოთ. უნდა ვიცოდეთ, რა და როგორ უნდა ვაკეთოთ. გუნდის თამაში ერთ რგოლში არაფერს ნიშნავს. მთავარია, მთელმა მექანიზმმა აწყობილად იმოქმედოს“, - მიიჩნევს შევჩენკო.

რა პერსპექტივა აქვს უკრაინის ნაკრებს ევროპის ჩემპიონატზე? ამის თაობაზე შევჩენკოს თავისი აზრი აქვს.

„რა თქმა უნდა, ჩვენ არ გვყავს ყველაზე ვარსკვლავური შემადგენლობა, მაგრამ ევროპის ჩემპიონატზე და სხვა დიდ ტურნირებზე ძალიან ხშირად წინა

პლანზე სხვა კომპონენტები გამოდის. თუ ჩვენ თავდადებით და გუნდურად ვითამაშებთ, მაშინ აუცილებლად გავახარებთ ერთ-ერთ გულშემოტკივარს. შეგვიძლია, სიურპრიზი შევთავაზოთ საფეხბურთო მსოფლიოს და ეს ყველამ კარგად ვიცით. თვალწინ გვაქვს საბერძნეთის მაგალითი კონტინენტის 2004 წლის პირველობაზე. მითხარით, ვინ ელოდა ბერძნების წარმატებას მაშინ?“ - ასე მსჯელობს შევჩენკო.

მან უკრაინის ნაკრების მთავარ მწვრთნელზე, მიხაილო ფომენკოზეც ილაპარაკა. ფომენკოს გამოცდილება არ აკლია, ქართველ ქომავს ის ჯერ კიდევ ლანჩხუთის „გურიას“ დამრიგებლობიდან უნდა ახსოვდეს.

„ფომენკოს ზურგს უდიდესი გამოცდილება უმაგრებს. როგორც წესი, ეს ძალიან მნიშვნელოვანია დიდ ტურნირებზე. მე მასში ბევრი რამ მომწონს და განსაკუთრებით ის, რომ არცერთ, თუნდაც ერთი შეხედვით გამოუვალ სიტუაციაშიც კი არ კარგავს სიმშვიდეს და იმედს“, - ასე ახასიათებს ანდრეი თავის უფროსს.

ახლა თავად ფომენკოს აზრი მოვისმინოთ შევჩენკოს თაობაზე. „ანდრეი ჩემი უშუალო ინიციატივით მოვიწვიეთ ნაკრებში. როცა საქმე უკრაინის ნაკრებს ეხება, ქვეყნის პირველ გუნდში სწორედ ჩვენი საუკეთესო ძალები უნდა მოვიზიდოთ. მინდა, შევჩენკოს მადლობა გადავუხადო. მას შეეძლო, გაცილებით მაღალანაზღაურებადი სამსახური ეშოვა. ამის მიუხედავად, მან

ნაკრებიდან წამოსული შეთავაზება მიიღო. ასე იქცევიან ნამდვილი პატრიოტები“.

თავად შევჩენკო მიიჩნევს, რომ ფული ცხოვრებაში მთავარი არ არის:

„როცა ქვეყანას სჭირდება, როცა სამშობლოს უნდა შენი სამსახური, გვერდზე ვერ გადაგები. ფული არასოდეს დამითვლია. ფულზე მეტად სხვა ღირებულებები მომწონს. უკრაინის ნაკრები ჩემთვის არის ყველაზე ძვირფასი გუნდი და როცა საშუალება მეძლევა, რაღაც გავაკეთო მისთვის, უკან ვერ დავიხევ. ეს დიდი გამოწვევაა ჩემთვის. პირდაპირ უნდა ვითხრა, რომ ღირსების საკითხია. ფეხბურთელებთან უკვე ვისაუბრეთოთოეულ მათგანში ერთ-ერთ აზრს კოცონი ანთია. სწორედ ასეთი ბიჭები სჭირდება უკრაინას. მე ასე დავასრულედი საუბარს - წინ, უკრაინა! ჩვენ ეს გულში უნდა ჩავიდოთ. შეუძლებელი არაფერია“.

● **ალეკო აბაშვიდი**

ევროპულ სანაკრებო ფეხბურთში არიან მწვრთნელები, თავიანთი ქვეყნის ეროვნულ გუნდს დიდხანს რომ თავკაცობენ. ჩვენი დღევანდელი წერილიც სწორედ მათზეა. სიას სათავეში გერმანიის ნაკრების თავკაცი იოახიმ ლიოვი უდგას...

იოახიმ ლიოვი
გერმანია, 9 წელი და 8 თვე

გასული წლის ნოემბრამდე ამ სიაში პირველი ადგილი დანიის ნაკრების დამრიგებელ მორტენ ოლსენს ეჭირა. ის 15 წლის განმავლობაში თავკაცობდა ამ გუნდს. ოლსენი მაშინ წავიდა, როცა დანია ევროშესარჩევის ორმატიჩიან პლეიოფში დამარცხდა შვედეთთან...

რაც შეეხება იოახიმ ლიოვს, ის ჯერ კიდევ 2004 წელს შევიდა ნაკრების სამწვრთნელო შტაბში - იურგენ კლინსმანის თანაშემწე გახდა. 2006 წელს კი, გერმანული მუნდიალის დასრულების შემდეგ, კლინსმანმა ბუნდესნაკრები დატოვა და საქმე ლიოვს გადააბარა.

ლიოვის ხელმძღვანელობით გერმანია 2014 წელს მსოფლიოს ჩემპიონი გახდა. ლიოვს დიდი ხანია ტოპკლუბებში ეპატიჟებიან, მაგრამ ეროვნულ გუნდს ვერ ელევა.

ვისანთე დელ ბოსკი
ესპანეთი, 7 წელი და 8 თვე

„რეალის“ ყოფილმა მთავარმა მწვრთნელმა ნაკრები 2008 წელს ჩაიბარა. დელ ბოსკეს ნაკრებში არ შეუტანია რევოლუციური ცვლილებები. ამის მიუხედავად, „ფურია როსამ“ 2010 წელს მუნდიალი, ორი წლის შემდეგ კი ევროპის ჩემპიონატი მოიგო. 65 წლის მწვრთნელმა განაცხადა, რომ ევროპის ჩემპიონატის დასრულების შემდეგ ტოვებს ესპანეთის ნაკრების დამრიგებლის პოსტს.

ენრიკ ჰამრენი
შვედეთი, 6 წელი და 4 თვე

სკანდინავიელებს არ უყვართ ხშირი და მკვეთრი რყევები. ამის გამოა, ჰამრენი შვედეთს ასე ხანგრძლივად რომ შემორჩა. მისი ხელმძღვანელობით შვედეთი ევროპის 2012 წლის ჩემპიონატზე მოხვდა, რის შემდეგაც გუნდი ვერ გავიდა 2014 წლის მუნდიალზე, კარსმომდგარი ევროპის ჩემპიონატის საგზური კი პლეიოფში გაინაღდა.

იოახიმ ლიოვი

იქ, სადა მკვამლე რყევს უყვას

რეკორდსმენი ლიოვი ბოსკი და

კოლდო ალვარესი

ანდორა, 6 წელი და 1 თვე

45 წლის სპეციალისტი ევროპის ერთ-ერთ უსუსტეს ნაკრებს 2010 წლიდან ავარჯიშებს. ის ანდორის ნაკრების ყოფილი მენეჯერი და მოქმედი ფეხბურთელობის უამს ამ ქვეყნის ნაკრების ღირსება 78 შეხვედრაში დაიცვა. ანდორამ მისი მეთაურობით ისე ჩაატარა სამი შესარჩევი ციკლი, რომ ქულაც კი არ აუღია. ევროპის 2016 წლის შესარჩევი კი გუნდმა 4 გოლის გატანა მოახერხა, მათ შორის - უელსისა და ბელგიის კარში.

ჯოანი დე ბიასი

ადას თრი ბი არ რთ...

მწვრთნელები:
), დელ
სხვები...

ლუკ ჰოლცი ლუქსემბურგი, 5 წელი და 7 თვე

46 წლის სპეციალისტი ეროვნულ გუნდში 2010 წლიდანაა. ფეხბურთელობისას ქვეყნის ღირსება 55 შეხვედრაში დაიცვა. ჯერ ადგილობრივ „ეტცელაში“ მუშაობდა, მერე ახალგაზრდული ნაკრების მთავარი მწვრთნელი იყო. ეროვნული გუნდი მან რამდენიმე დასამახსოვრებელ მატჩში დამოძღვრა. მის აქტივშია მოგება ალბანეთთან, ფრე ბელარუსთან, მოგება აზერბაიჯანთან, მაკედონიასა და ჩრდილოეთ ირლანდიასთან.

ლარს ლაბერბაკი ისლანდია, 4 წელი და 5 თვე

შვედმა სპეციალისტმა ციდა ქვეყნის არცთუ მდიდარ საფეხბურთო ისტორიაში ოქროს ასოები ჩაწერა. ისლანდია, პირველად, არსებობის განმავლობაში, ითამაშებს ევროპის ჩემპიონატზე და ეს მოხდება წლეულს, საფრანგეთში. ისლანდიამ ნამდვილი სენსაცია მოახდინა - ჯგუფში თურქეთსა და ჰოლანდიას გაასწ-

ვისენტე დელ ბოსკე

ლარს ლაბერბაკი

რო. რაც შეეხება მსოფლიო ჩემპიონატის შესარჩევს, ჩრდილოელებმა პლეი ოფამდე მიაღწიეს და იქ ხორვატიასთან წააგეს.

მარსელ კოლერი ავსტრია, 4 წელი და 4 თვე

„კიოლნისა“ და „ბოხუმის“ ყოფილმა დამრიგებელმა ავსტრიის ნაკრებში უდიდესი მოცულობის სამუშაო ჩატარა. ავსტრია კარგა ხანია, ასეთი კარგი არ ყოფილა და ვინ იცის, ევროპის ჩემპიონატის ერთ-ერთ მთავარ აღმოჩენადაც კი იქცეს. 10 მატჩიდან 9 მოგება - ევროპის ერთ-ერთმა ყველაზე მზარდმა გუნდმა ევროშესარჩევში დიდებული შედეგი აჩვენა.

ლარს ოლსონი ფარერები, 4 წელი და 4 თვე

დანიის ნაკრების ყოფილი მთამაშე სხვადასხვა დროს „რანდერსსა“ და „ოლბორგს“ წვრთნიდა. მერე ფარერების ნაკრები ჩაიბარა და გუნდთან ერთად პროგრესს მიაღწია. თუ მუნდიალის შესარჩევ ციკლში კუნძულებმა მხოლოდ ერთი ფრე ითამაშეს, ევროშესარჩევში ორჯერ მოუგეს საბერძნეთს. გარდა ამისა, ისინი სხვა შეხვედრებშიც ღირსეულად გამოიყურებოდნენ.

ჰანი დე ბიაზი ალბანეთი, 4 წელი და 3 თვე

იტალიელი სპეციალისტი, რომელსაც სამშობლოში კარგად იცნობენ. წვრთნიდა „ტორინოს“, „უდინეზესა“ და ესპანურ „ლევანტეს“. ალბანელი ვარსკვლავის, იგლი ტარეს მეცადინეობით, დე ბიაზიმ ამ ქვეყნის ნაკრები ჩაიბარა. მოხდა ის, რასაც არავინ ელოდა - 59 წლის სპეციალისტის ხელმძღვანელობით ალბანელები საფრანგეთში გასამართ ევროპის ჩემპიონატზე ითამაშებენ. ●

20th week

საქართველოს

ნაქრები 2016

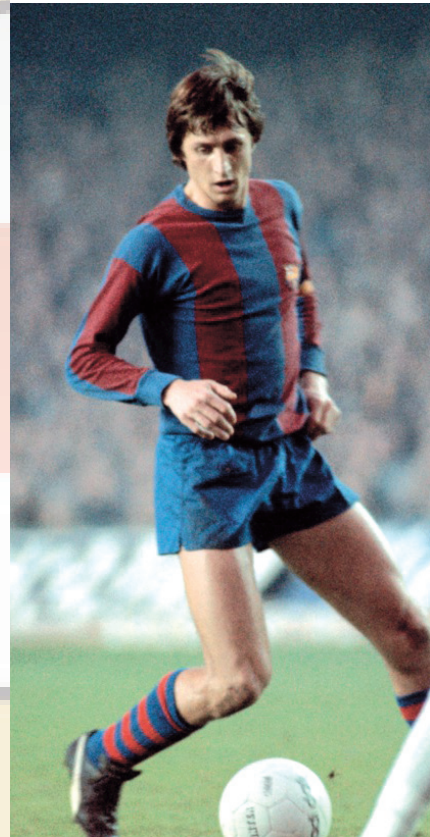

● ილია ბაბუნაშვილი

იოჰან კრუიფზე წერილის დაწერა ძნელია. წიგნია საჭირო. სულ მცირე, ორი ტომი. პირველ ტომში ის უნდა აღწერო, როგორ მოიგონეს მან და რინუს მიხელს-მა „ტოტალური ფეხბურთი“, „აიაქსისა“ და 1970-იანი წლების ჰოლანდიის ნაკრების ამბებს უნდა მოჰყვე; მეორეში კი, ის უნდა თქვა, როგორ შექმნა დიდმა ჰოლანდიელმა დღევანდელი „ბარსელონა“.

ვფიქრობთ, ამ სიტყვებში გასაკვირი არაფერია და თუ ვინმეს „მეორე წიგნის“ ამბავი მაინც ეხამუშა, ქვემოთ მის ძალიან მოკლე შინაარსს შევთავაზობთ. ამ თემაზე კი იმიტომ შევჩერდით, რომ კრუიფის უკვდავებაზე საუბარი უფრო გასაგებად გამოგვივიდეს, თორემ ვილაცას 1970-იანი წლები შეიძლება ძალიან შორეულ ამბად ეჩვენოს...

...1988 წელს, როდესაც „ბარსელონას“ ოფისის კარი ახალმა მწვრთნელმა, იოჰან კრუიფმა შეაღო, გუნდი ნამდვილად არ იყო სახარბიელო მდგომარეობაში. იმაზე, რაც შემდეგ მოხდა, პეპ გვარდიოლა, სიტყვასიტყვით, ასე ამბობს: „მან ტაძარი დახატა, შემდეგ მოსულმა მწვრთნელებმა კი შტრიხები დავამატეთ, ზოგი რამ გავაუმჯობესეთ“. ვფიქრობთ, გვარდიოლას ნათქვამი ქართულებისთვის ასე უფრო გასაგები იქნება: მან დასახა გზა, რომელიც ტაძრამდე მიდის! და დღეს, თვრამეტი წლის შემდეგ, „ბარსა“ ფეხბურთის ტაძარშია, დიდმა

ჰოლანდიელმა კი ცოდვილი დედამიწა დატოვა.

ყველაფერი უფრო ზუსტად რომ აღვწეროთ, ცოტა ადრიდან დავიწყეთ. 1988 წლის 28 აპრილის საღამოს 7 საათია. ბარსელონას ცენტრიდან ჩრდილოეთ მხარეს, ვინრო ქუჩაზე, რომელსაც კარერ დელს ვერგოსი ჰქვია, სასტუმრო „ესპერიაში“ დიდი ფუსფუსია ატეხილი. ცნობისათვის: ამ ადგილიდან „კამპ ნოუმდე“ მანქანით ხუთ წუთში მიხვალ. ხავერდში ჩასმული საკონფერენციო ოთახის მაგიდასთან, „ბლაუგრანას“ ოცდაერთი ფეხბურთელი და მწვრთნელი, ლუის არაგონესი სხედან. გუნდის მხარბეჭიან კაპიტანს, ალესანკოს ხელში ოფიციალური განცხადების ტექსტი უჭირავს და კითხულობს: „პრეზიდენტმა ხოსეპ ლუის ნუნიესმა მოგვაცხადა, როგორც ადამიანები და შეურაცხყოფა მოგვაყენა, როგორც პროფესიონალებს. კარგად გვესმის, რომ, ჩვეულებრივ, ამ საკითხის გადაწყვეტა კლუბის ნევრების პრეროგატივაა, მაგრამ შექმნილი სიტუაციიდან ვეძებთ გამოსავალს და მის გადადგომას ვითხოვთ“.

განცხადება ერთდროულად შოკისმომგვრელიც იყო და უპრეცედენტოც. კაპიტნის ნათქვამს,

როგორ შექმნა დიდმა ჰოლანდიელმა ბარსელონა

ეგრეთ ნოდებული „ესპერიას აჯანყება“ გახლდათ. შემდეგ, არაგონეს დეპრესიამ დარია ხელი და გუნდიდან წავიდა. „ბლაუგრანა“, სულ რაღაც ორ წელიწადში, 1986 წლის ჩემპიონთა თასის ფინალისტიდან ხელის წამოსაკრავ გუნდად იქცა. და ცბიერმა ნუნისმა მოახლოებულ საპრეზიდენტო არჩევნებზე ფიასკოსგან თავის გადასარჩენად მის ხელთ არსებული ერთადერთი კოზირი გაათამაშა: ექვსი დღის შემდეგ, 1988 წლის 4 მაისს, „ბარსელონას“ ახალ მწვრთნელად იოჰან კრუიფი გამოაცხადა.

წამით სტატისტიკას ჩავხედოთ: ამ მომენტისთვის, „ბლაუგრანას“ ბოლო თოთხმეტ წელიწადში ერთადერთხელ ჰქონდა ესპანეთის ჩემპიონის ტიტული მოგებული. რვა წლის შემდეგ კი, როდესაც ჰოლანდიელი გუნდიდან გაუშვეს, კატალონიური კლუბის დიდების დარბაზის თერთმეტი ახალი ჯილდო ამშვენებდა.

„ტოტალური ფეხბურთის“ ვირტუოზმა „ბარსელონა“ სამოცდაათიანი წლების ბოლოს „ამოქაჩა“ როგორც ფეხბურთელმა, ათი წლის შემდეგ კი სათადარიგოთა სკამთან დადგა და იქიდან დაიწყო დიდი აღორძინება. და ახლა, ისეთ რამეს ვიტყვით, დღევანდელ გულშემატივარს ძალიან რომ გაუკვირდება: მიუხედავად იმისა, რომ 2007 წლიდან „ბლაუგრანა“ ციდან ვარსკვლავებს წყვეტს, კატალონიაში ბევრს მაინც მიაჩნია, რომ კლუბის ისტორიაში საუკეთესო გუნდი კრუიფის დროინდელი „დრიმ თიმი“ იყო - რომარიოთი და სტოიჩკოვით.

კრუიფი დაუყოვნებლივ შეუდგა „პოსტ-ესპერიულ“ აღორძინებას. „ბარსელონამ“ თხუთმეტი ფეხბურთელი გაჰყიდა, მათ შორის ძირითადი შემადგენლობის წამყვანი მოთამაშეები. გაყიდულთა შორის იყვნენ აჯანყებულები, ვიქტორ მუნისი, რამონ კალდერე და ბერნდ შუსტერი. შუსტერმა ცოტა ხნის მერე „რეალში“ რომ ამოყო თავი, ეს საყოველთაოდ ცნობილი ამბავია. გამეხუთლთა ადგილები თორმეტმა ახალწვეულმა დაიკავა. სწორედ მაშინ მივიდნენ გუნდში „დრიმ თიმის“ მომავალი წევრები: გარემარბი ჩიკი ბეგირისტაინი, შემტევი ნახევარმცველი ხოსე მა-

რი ბაკერო, ცენტრფორვარდი ხულიო სალინასი და ჩამშლელი ნახევარმცველი ეუსებო. მერე, ეუსებო იგონებდა: „საოცრად მემამყებოდა, რომ მსოფლიო მასშტაბის, ვარსკვლავს იოჰან კრუიფს მოვეწონე და ჩემით დაინტერესდა. მან ჯერ კიდევ ფეხბურთელობის წლებში შეცვალა ესპანური ფეხბურთი და „ბარსელონისიმო“. 23 წლის ყმანვილი ვიყავი, როდესაც ჩემთვის ზეცის კარი გაიხსნა. მან გარს ახალგაზრდა, მოგებებს მონყურებული მოთამაშეები შემოიკრიბა, რომელთაც კლუბში შექმნილი მძიმე მდგომარეობა მხრებს არ უმძიმებდა“.

კრუიფს ყოველთვის ახასიათებდა ერთი შეხედვით ახირებული გადანყვეტილებების მიღება. ამავე კატეგორიას შეიძლება მივაკუთვნოთ აჯანყებული კაპიტნის, 32 წლის ალესანკოს გუნდში დატოვება. არადა, ზაფხულზე, როდესაც სტადიონზე შეკრებულ გულშემატივარს „ბარსას“ ახალი შემადგენლობა წარუდგინეს, ალესანკოს ხსენებაზე ხალხმა სტვენა ატეხა. კრუიფმა ვეტერანი ასე გაამართლა: „ალესანკო კაპიტანი იყო და სხვა გზა არ ჰქონდა, თავისი ბიჭების მხარე უნდა დაეჭირა. ის მათი სახელით ლაპარაკობდა, გუნდს ვერაფრით უღალატებდა. ვაჟაცური ბუნების კაცი იყო და, შუამავლობა იკისრა, შუამავლები კი, ისტორიიდან მოგეხსენებათ, ბევრჯერ მოუკლავთ კიდევ. ალესანკოს ყოჩობა ხასიათში ეჯდა და სადაც ადამიანთა ჯგუფს ნახავდა,

ყველგან „კაპიტანი“ ხდებოდა“.

თუმცა, კრუიფის გადანყვეტილებას კიდევ ერთი დატივრთვა ჰქონდა. ეს ნიშნავდა, რომ მწვრთნელისთვის პრეზიდენტები და ბოსები არ არსებობდნენ, გუნდთან დაკავშირებით ყველა გადანყვეტილებას თავად იღებდა. პირშიც უთხრა ნუნისს: „თუ ჩემთან ლაპარაკი მოგიწევს, ოფისში დამიბარეთ. გასახდელში ნუ შემომივარდებით“.

ამრიგად, ჰოლანდიელის მოსვლის შემდეგ, პრეზიდენტი „ბარსელონას“ ისე ველარ მართავდა, როგორც თავის სამშენებლო ფირმასა და სასტუმროებს.

შემდეგი ნაბიჯი სტილს ეხებოდა. „ელ ფლაკომ“ ანუ გამხდარმა, ივლისის პირველ რიცხვებში, ერთ მშვენიერ დღეს, შეკრიბა ფეხბურთელები და აუხსნა თუ როგორ ფეხბურთს ითხოვდა მათგან.

„ის დაფასთან დადგა და დახატა სამი მცველი, ოთხი ნახევარმცველი, ორი გარემარბი და ერთი ცენტრალური თავდამსხმელი, - იგონებს ეუსებო, - ჩვენ ერთმანეთს გადავხედეთ. ვერ გაგვეგო, რა ჯანდაბა ეხატა დაფაზე. მაშინ 4-4-2-ის და 3-5-2-ის ეპოქა იდგა. თვალეხს ვერ ვუწერებდით, რადგან მისი სქემის თანახმად, გუნდში ძალიან ცოტა მცველი და ბევრი თავდამსხმელი გამოდიოდა. არადა, ეს რევეოლუცია იყო. კრუიფმა მარტომ მოახდინა ესპანურ ფეხბურთში რევეოლუცია“.

ასე დაიბადა „კამპ ნოუზე“ 3-4-3, რომელიც რინუს მიხელსის დროინდელი „აიაქსისა“ და ჰოლანდიის ნაკრების 4-3-3-ის ინტერპრეტაცია გახლდათ.

მოგვიანებით, კრუიფმა ყველაფერი თითებზე იანგარიშა: „თუ მეტოქის ორ თავდამსხმელს თქვენი ოთხი მცველი იჭერს, გამოდის, რომ მოედნის დანარჩენ ფართობზე ექვსი კაცი გრჩებათ რვის წინააღმდეგ. ასე მოგება კი გამორიცხებულია. გვაკრიტიკებდნენ, დაცვაში სამი ფეხბურთელის დატოვება როგორ შეიძლებაო. ეს ყველაზე იდიოტური მოსაზრებაა, რაც კი ოდესმე მომისმენია. ჩვენ ხალხი ყველაზე მეტად მოედნის შუაში გვჭირდებოდა და იქ დავამატეთ კიდევ. 1:0-ის მოგებას 5:4-ის მოგება მერჩივნა“.

ერთხელ, მეკარე ანდონი სუბისარეტამ კრუიფს ჰკითხა, სტანდარტული მდგომარეობების დროს მცველები როგორ განვალაგოო. იცით, რა უპასუხა ჰოლანდიელმა? „მე რა ვიცი. მაგაზე შენ იფიქრე. კუთხურის დროს ვინ სად იდგება შენ უფრო გაინტერესებს, ვიდრე მე“.

და სწორედ მაშინ, კრუიფის ხელში იშვა იდეა, რომლითაც სულდგმულობს დღევანდელი „ბარსელონა“ - ბურთის ფლობაზე მოგახსენებთ. „სწორედ ეს არის ძირეული კონცეფცია, - ამბობდა ჰოლანდიელი, - როდესაც ბურთს ფლობ, გაქვს იარაღი, რომელიც მონინააღმდეგეს არ აქვს და თან, ამ დროს, მეტოქე

გოლს ვერ გაგიტანს. ვისაც ბურთი აქვს, ის წყვეტს, რა მოხდება შემდეგ. ბურთი იქ წავა, სადაც შენ უბრძანებ“.

კრუიფი რომ არა, არ იქნებოდნენ ინიესტა და ჩავი. რატომ? იმიტომ, რომ ზემოთ აღწერილი ფეხბურთის სათამაშოდ „ბარსელონას“ უკვე სხვა თარგზე მოჭრილი ფეხბურთელები დასჭირდა - ბურთის სწრაფად გამთამაშებლები, პასებით კომბინაციების „მქსოველები“... მოკლედ, საგანგებოდ კრუიფისთვის მოთამაშეთა ახალი ჯიში იყო გამოსაყვანი, რაც იმას ნიშნავდა, რომ „ბარსას“ სკოლაში, რომელსაც, მოგეხსენებათ „ლა მასია“ ერქვა, ძირეული რეფორმები უნდა ჩატარებულიყო.

კიდევ უფრო მკაფიო რომ იყოს: კლუბი, რომელმაც კრუიფის შემდგომ ეპოქაში ინიესტა, ჩავი და მესი გაზარდა, კრუიფამდე, 1986 წელს, ახმას ფეხბურთელებს აგროვებდა. ტექნიკა და სხვა მონაცემები იმდენად აუცილებელი არ იყო. სწორედ იმხანად, ერთმა 15 წლის ბიჭმაც სცადა ბედი, „ლა მასიაში“ გასინჯვაზე მივიდა, მაგრამ უთხრეს, გუნდში მხოლოდ ისინი აგყავს, ვისაც ეტყობა, რომ სიმაღლეში 180 სანტიმეტრი მაინც გაიზრდებაო. „მე გავიზრდები 180 სანტიმეტრი. მე ფეხბურთელი უნდა გავხდე!“ - იყვირა ბიჭმა და... პეპ გვარდიოლა „გამოვიდა“.

კრუიფი იგონებდა: „გუნდში ჩია ბიჭები მყავდნენ. ალბერტ ფერერი, სერხი, გილერმო ამორი... ათლეტიზმით ვერ დაიკვებნიდნენ, მაგრამ ბურთს ჩინებულად ათვინიერებდნენ და მეტოქეს ვირთხებივით მიესეოდნენ ხოლმე“.

კარგი შედარებაა, არა?

კრუიფის ხელში, 8 წლამდეღიათა გუნდით დაწყებული, „ბარსელონა B“-თი დასრულებული, ყველა 3-4-3-ს თამაშობდა. შედეგად, მომდევნო წლებში, „ლა მასიამ“ კრუიფის შექმნილ ყალიბზე მორგებული მოთამაშეები გამოიშვა.

„მთავარი გმირი ბურთი გახდა. კრუიფი ფიზიკური მომზადების ვარჯიშებსაც კი ბურთით ატარებდა, - იგონებს „ელ მონდო დეპორტივოს“ ჟურნალისტი ორიოლ დომენეჩი, რომელმაც ჰოლანდიელის ეპოქაში ექვსი წელიწადი „ლა მასიაში“ გაატარა, - ჩემნაირ დაბალ ბიჭებს გაცილებით მეტი შანსი ჰქონდათ. მახსოვს, გვარდიოლა პატარა იყო და გაჩინკული. მას კრუიფმა უთხრა, არ გაჩერდე, აუცილებლად განაგრძე თამაში, რადგან ერთ მშვენიერ დღეს ტანს აიყრიო. კრუიფი რომ არა, ჩავი, ინიესტა და მათნაირი ვარსკვლავები უბრალოდ არ იარსებებდნენ“.

ამრიგად, ჰოლანდიელმა „ბარსელონაში“ თავისი ფილოსოფია დანერგა, მაგრამ გუნდს, როგორც ესპანელები იტყოდნენ, მაინც აკლდა კბილები. და ეს, მიუხედავად იმისა, რომ „ბლაუგრანამ“ 1988-89 წლების სეზონში, თავების თასი და ესპანეთის თასი მოიგო. 1989 წლის ზაფხულზე კრუიფმა მიქაელ ლაუდრუპი და რონალდ კუმანი იყიდა, მაგრამ ახალწვეულებმა ვერ გაამართლეს. განსაკუთრებით კუმანი ჩაფლავდა. მწვრთნელს თანამემამულის დაცვა მოუხდა.

კიდევ, კრუიფმა ყოველდღიური ბრიფინგები გააუქმა. „პრესასთან ლაპარაკი სახიფათოა“ - თქვა მან და ნელ-ნელა მისი გარემოსთან დამოკიდებულებაც გამოიკვეთა: მე მთელი მსოფლიოს წინააღმდეგ! მართალია, ის შიგადაშიგ თანხმდებოდა ინტერვიუზე, მაგრამ... „რომ მნდომოდა თქვენ ეს გაგვოთ, გასაგებად გეტყოდით“ - უთხრა ერთხელ მავან ჟურნალისტს.

ჩემპიონატში „რეალთან“ თერთმეტკულიანი ჩამორჩენის გამო მწვრთნელს გაგდებას უპირებდნენ, მაგრამ „სამეფო თასის“ მოპოვებამ უშველა - შუა სეზონში ნუნისი კლუბის ნევრებს მისთვის უნდობლობის გამოცხადებას სთხოვდა. შემდეგ კი „დრიმ თიმის“ წამდელი ჩამოყალიბება დაიწყო. ეს 1990-91 წლების სეზონში მოხდა.

„პირველად ბარსელონაში ფრანკოს დიქტატურის წლებში ვიყავი და მაშინ გავიგე, როგორ აზროვნებს კატალონიელი ხალხი, - განმარტავდა ის, - „ბარსას“ ფანებს უყვართ, როდესაც პირველ გუნდში კანტერას ბიჭები მოდიან. ამასთან, მე შევეცადე შემექმნა სტილი, რომელსაც აქაურები კატალონიურს დაარქმევდნენ და წარუმატებლობის შემთხვევაში, დიდ ობსტრუქციასაც არ მონაცხობდნენ“.

სწორედ ამ დროს გამოჩნდა, როგორც ესპანელები იტყოდნენ, „აჭრილი რძეც“, ანუ კონფლიქტური ხასიათის, მაგრამ მკვირცხლი და გოლზე დაგემილი ხრისტო სტოიჩკოვიც.

1991 წლის იანვარში „ბარსამ“ „რეალს“ 2:1 მოუგო და იმთავითვე ნათელი გახდა, რომ იმ სეზონში ჩემპიონის ვინაობა გარკვეული იყო.

მაგრამ კრუიფს გულმა უმტყუნა. დიდი ჰოლანდიელი ხომ ბავშვობიდან ეწეოდა, დღეში ერთი კოლოფი მისთვის მინიმუმ იყო. ამიტომაც დასჭირდა შუნტირება, რომლის მიზანიც დაბინძურებული არტერიების განმენდა გახლდათ. გულით ავადმყოფი კაცისთვის არც „კამპ ნოუს“ „ცხელ სკამზე“ ჯდომა იყო მალამო. ოთხსაათიანმა ოპერაციამ წარმატებით ჩაიარა. კრუიფი გადარჩა და ერთხელაც დარწმუნდა იმაში, რომ ღმერთმა დედამისაზე მისით გამოუშვა - მას, როგორც ფეხბურთელსა და როგორც მწვრთნელს, მსოფლიოში საუკეთესო ფეხბურთი უნდა შეექმნა.

ოპერაციის გამო ჰოლანდიელმა ცხრა ტური გამოტოვა. ამ დროის განმავლობაში „ბლაუგრანას“ მისი მარჯვენა ხელი და თანამოთხერი, ცნობილი კატალონიელი თავდამსხმელი, ჩვენთან რექსაჩად ცნობილი კარლეს რემაკი ხელმძღვანელობდა. გუნდმა

ცხრიდან ექვსი მოიგო და ბოლო ექვს წელიწადში პირველად დაუფლა ჩემპიონის ტიტულს.

„ვარჯიშებზე კრუიფი როგორ იქცეოდა, იცით? - იგონებს ეუსებიო, - სულ მცირე, ოთხჯერ ან ხუთჯერ გაგვაჩერებდა ხოლმე და გვეუბნებოდა: „არა, არა! აქეთ არა... ერთი მეტრით უფრო მარჯვნივ. შეხედე, აქედან პასის გადასანოდებლად გაცილებით უკეთესი კუთხე გაქვს“. ეს დეტალები გონებაში გველექებოდა და ფიქრისკენ გვიბიძგებდა. არ არსებობს მწვრთნელი, რომელიც ფეხბურთელებს ასეთ დეტალებს აუხსნის. კრუიფი ამას იმიტომ აკეთებდა, რომ მსოფლიოს უდიდესი ფეხბურთელი იყო და ყველა წვრილმანი იცოდა“.

1991-92 წლების სეზონში კრუიფი მოედნის კიდესთან დაბრუნდა. მას სიგარეტის ნაცვლად უკვე „ჩუპა ჩუპსი“ ეჭირა ხელში, თუმცა გუნდმა სეზონი მძიმედ დაიწყო - რვიდან სამი თამაში წაბაგო. ვითარება სასიკეთოდ ნოემბერში, „კაიზერსლაუტერნთან“ ჩემპიონთა თასზე შეხვედრის დროს შეიცვალა. მართალია, „ბლაუგრანას“ პირველ თამაშში 3:1 ჰქონდა მოგებული, მაგრამ საპასუხოში, პირველი ტაიმის მერე 1:0-ს აგებდა და, რაც მთავარია, ცუდად თამაშობდა.

ცენტრალური მცველი მიგელ ანხელ ნადალი: „როდესაც კრუიფი გასახდელში შემოვიდა, გვეგონა თავს რისხვას დაგვატყებდა, მან კი წყნარად თქვა: „როგორ ცივა გარეთ ეს დედამ...ლი“. სადაც იყო ზამთრის არდადეგები მოვიდოდა, საქმე ყველა ფრონტ-

ზე ცუდად მიდიოდა, ამან კი, გარეთ ცივაო. და, უცებ... ყველამ შეება ვიგრძენით. მივხვდით, ის იმდენად იყო დარწმუნებული თავისი გუნდის სიძლიერეში, რომ არც კი ნერვიულობდა. სწამდა, რომ საბოლოოდ, ყველაფერი კარგად იქნებოდა“.

იმ შეხვედრის მეორე ტაიმში თავიდან კვლავ „ლაუტერნმა“ გაიტანა, მაგრამ, 89-ე წუთზე ბაკერომ ერთი შეაგდო და „ბარსა“ შემდეგ ეტაპზე გავიდა. მაისის მინურულს, პრიმერას ბოლო ტურში, „ბლაუგრანამ“ ზედიზედ მეორედ მოიგო ჩემპიონთა ტიტული და წინ, „უემბლიზე“, „სამპდორიას“ წინააღმდეგ, ჩემპიონთა ლიგის ფინალი ელოდა.

ისევ ნადალი: „კრუიფს უნდოდა, რომ კლუბის ისტორია დაგვევინყებინა. ჩვენი გონებიდან ამოეგდო ის ფინალები, რომლებიც „ბარსამ“ წააგო - თუნდაც იგივე 1986 წლის ამბავი - და თამაშის წინ უბრალოდ გვითხრა: Salid y disfrutad ანუ გადით და ისიამოვნეთ. ამ სიტყვებმა ყველანაირი დაძაბულობა მოგვიხსნა“.

და როდესაც დამატებით დროში კუმანმა საჯარიმო დარტყმით გამარჯვების გოლი გაიტანა, კატალონიამ ისტორიაში პირველად იზეიმა ჩემპიონთა თასის მოგება.

ეუსებიო: „1992 წელს გუნდში სულ სხვა სული ტრიალებდა. ჩვენ ოთხი წელიწადი ერთი მიმართულებით ვიმუშავეთ, რამდენიმე ფეხბურთელი დავიმატეთ და „ბარსას“ ახალ ისტორიას ჩაუწყარეთ საფუძველი. ჩვენ განგების რჩეულები ვიყავით!“

მიუხედავად იმისა, რომ ჭორები ნუნისისა და კრუიფის კონფლიქტის შესახებ არ შეწყვეტილა, „ბარსა“ ტიტულს ტიტულზე იგებდა. ამ წერილში მათი ჩამოთვლა უადგილოდ მიგვაჩნია, მათ სანახავად Wikipedia.org-ში „ბარსელონას“ გვერდზე შესვლაც საკმარისია, მაგრამ, უამრავ გამარჯვებასთან ერთად, არ შეიძლება არ ვახსენოთ 1994 წლის ჩემპიონთა ლიგის ფინალში „მილანთან“ 4:0 დამარცხება. ესეც კრუიფისა და „ბარსელონას“ წარსულის ნაწილია. თან „ბარსაში“ ყველა კარგ ფორმაში იყო, „მილანს“ კი ნაქები დაცვა სანახევროდ დისკვალიფიცირებული ჰყავდა - კოსტაკურტა და ტასოტი არ იყვნენ.

„ფავორიტები ჩვენ ვართ. „მილანი“ თავის თამაშს დაცვაზე აგებს, ჩვენ კი შეტევაზე“ - ამბობდა ჰოლანდიელი მატჩის წინ.

და, მართალია, „მილანის“ თამაში მართლაც დაცვაზე იყო აწყობილი, თუმცა იმ დღეს სრულიად სხვა ფეხბურთი ითამაშა...

ალბერტ ფერერი: „ზედიზედ ოთხი ჩემპიონობისა და 1992 წელს ჩემპიონთა თასის მოგების შემდეგ, როგორც ჩანს, საკუთარი შესაძლებლობებისა ზედმეტად ვინამეთ. გვეგონა „მილანს“ იოლად დავამარცხებდით. ახლაც მჯერა, იმის 60-70% რომ გვეთამაშა, რაც შეგვეძლო, გავიმარჯვებდით. მაგრამ ეს დასასრულის დასაწყისი გახლდათ. მასხოვს, სტადიონიდან რომ ვბრუნდებოდით, ბიჭები იძახდნენ, ახლა კი

გაგყვიდიანო. იმ ფინალის შემდეგ ყველაფერი შეიცვალა“.

და მართლაც, კრუიფმა თავის „დრიმ თიმს“, მისივე სიტყვებით რომ ვთქვათ, ურო ჩასცხო. გოიკოჩეას, სალინასს, სუბისარეტასა და ლაუდრუპს „ბარსას“ მაისურით აღარ უთამაშიათ. 1995 წელს გუნდი დატოვა რომარიო-მაც. ჰოლანდიელმა მისი გაშვება ასე ახსნა: „ის ჩემსავით კარგად ვერ თამაშობდა. ჩემს გვერდით სხვა ფეხბურთელები უკეთესები ხდებოდნენ, მას კი მხოლოდ გოლების გატანა შეუძლია“. შემდეგ, ზაფხულზე წავიდნენ ეუსებიო, სტოიჩკოვი, კუმანი და ბეგირისტაინი. დარჩნენ მხოლოდ ნადალი, ბაკერო და გვარდიოლა.

შემცვლელებმა, გეორგე ჰაჯიმი, გეორგე პოპესკუმ და რობერტ პროსინჩკიმ ვერ გაამართლეს. 4:3 გამარჯვებები 3:2 დამარცხებებად იქცა. ერთადერთი, ლისაბონის „სპორტინგისგან“ შექენილი ლუიმ ფიგუ იძლეოდა იმედებს.

1995-96 წლების სეზონის ბოლოს წინა დღეს, კრუიფთან, გასახდელში კლუბის ვიცე-პრეზიდენტი ჟოან გასპარი მივიდა და ჰოლანდიელს გამოუცხადა, რომ ჭორები მის ადგილას ბობი რობსონის მინვევის შესახებ, მართალი იყო.

„თქვე იუდებო! - აყვირდა კრუიფი, - წუთუ ნუნისს ამის შესახებ ჩემთვის პირადად არ უნდა ეთქვა?!“

მდგომარეობა ისე დაიძაბა, რომ გასპარი პოლიციის გამოძახებითაც კი დაიშურა.

Cruyff, si! Nunez, no! - გაიძახოდა მეორე დღეს, „სელტასთან“ შეხვედრის დროს „კამპ ნოუ“. ვფიქრობთ, ამ სიტყვებს თარგმნა არ სჭირდება.

2016 წლის 24 მარტს იოჰან კრუიფი გარდაიცვალა.

„მან „ბარსელონას“ თამაშის სტილი მოუგონა, - ამბობს ეუსებიო, რომელიც 2015 წლის თებერვლამდე „ბარსელონა B“-ს ედგა სათავეში, - ჩვენს გუნდს მისი დნმ აქვს და მე ამას ცხადად ვგრძნობ. მის მიერ მოფიქრებულმა „ლა მასიას“ სისტემამ გაამართლა. ყოველთვის, როდესაც „ბარსას“ ძირითადში ჩვენი სკოლის ახალი აღზრდილი იმკვიდრებს ადგილს, ეს იოჰანის პირადი გამარჯვებაა“.

მამუკა გორბოძე

● ბესიკ ჯანაშვილი

საქართველოს ნაკრების ლიდერი მამუკა გორბოძე დიდი ხანია სპორტული მედიის ყურადღების ცენტრშია. ერთა თასის დასრულების შემდეგ ის „ტულონში“ დაბრუნდა, თუმცა საფრანგეთის ჩემპიონატის მატჩში სტუმრად „მეტრო რასინგთან“ არ უთამაშია.

ყოველდღიურმა სარაგბო გაზეთმა „მიდი ოლიმპიკმა“ მასთან ინტერვიუ გამოაქვეყნა, რომელშიც მის საკლუბო კარიერასა და „ბორჯღალოსნების“ ექვს ერში დაშვების პერსპექტივაზეა საუბარი...

- „ტულონმა“ გასულ უქმეებზე სტუმრად „მეტრო რასინგს“ მოუგო. მასში მონაწილეობა არ მიგილიათ, თუმცა საინტერესოა, რას ფიქრობთ ამ შეხვედრის შესახებ?

- გასულ სეზონში და ამჟამადაც საკმაოდ ბევრჯერ ვითამაშე ასეთი მაღალი დონის გუნდის წინააღმდეგ.

„ტულონში“ სათაღარიგო გუნდი არ არსებობს. ქალაქში შემადგენლობა შეიძლება ასე ჩანდა, მაგრამ ასე არ არის. დიან, ითამაშა რამდენიმე ახალგაზრდა მორაგბემ, მაგრამ ისინი არავისზე უარესები არ არიან. მათ, შესაძლოა, ოდნავ ნაკლები გამოცდილება ჰქონდეთ. ეს არის და ეს! ზოგადად ვფიქრობ, რომ სერიოზული კლუბები ნელი ტემპით მიიწვევენ წინ, რათა დასასრული წარმატებული გამოვიდეს. რამდენიმე გუნდი ვნახე, რიხით რომ დაინყეს სეზონი და ახლა უკანასკნელ ძალებს იკრებენ. „ტულონი“ ნელ-ნელა, მეთოდურად ვითარდება და ეს გამარჯვებაც ამის დასტურია.

- „ტულონში“ ახლა მეორე ხაზში გინევთ თამაში. რას ფიქრობთ ამაზე?

- მირჩევნია, მესამე ხაზში ვითამაშო, მაგრამ გუნდს მეორე ხაზში ვჭირდები. რაც უნდა იყოს, ჩემთვის მთავარია, მოედანზე ვიყო და ვითამაშობდე. მე ამ გუნდის

წინააღმდეგ ვარ და თუ მას სჭირდება ჩემი დახმარება ამ პოზიციაზე, მზად ვარ. ეს ნორმალურია. ბერნარ ლაპასემ მკითხა და მეც დადებითი პასუხი მივეცი, მით უფრო, რომ ჩემი კარიერა სწორედ მეორე ხაზში თამაშით დაიწყო. საქართველოსა და „მონპელიემ“ მეორე ხაზში ვითამაშობდი. ეს ჩემთვის ახალი არ არის.

- მეორე სეზონია, რაც „ტულონში“ ხართ. იპოვეთ თქვენი ადგილი გუნდში?

- გასულ სეზონში დიდი კონკურენცია იყო გუნდში. თანაც დასაწყისში სერიოზული ტრავმა მივიღე. 20 კვირა გამიცდა. გამოჯანმრთელების შემდეგ ფორმის აღდგენა ძალიან რთული იყო. წლებულსაც არ არის იოლი. „ტულონი“ ვარსკვლავებითაა სავსე და ყველა იბრძვის შემადგენლობაში ადგილის დასამკვიდრებლად.

- თქვენ სხვა მოთამაშეებს მოიხსენიებთ, როგორც ვარსკვლავებს. თქვენც ხომ ვარსკვლავი ხართ...

- მე ვარსკვლავი არ ვარ. როცა ვიზრდებოდი, იმ მორაგბეებს, რომლებთან ერთადაც ახლა ვითამაშობ, ტელევიზორით ვუყურებდი. მათ პატივს ვცემ, მაგრამ კერპი არ მყავს. როცა ვამბობ „ვარსკვლავი“, ამით პატივისცემას გამოვხატავ. ძალიან მიხარია და ვამაყობ იმით, როგორ ვითამაშე მსოფლიოს თასზე და როგორ ვითამაშობ აქ, საფრანგეთში. თუ ჩემზე ლაპარაკობენ, ეს უბრალოდ კარგია და მეტი არაფერი.

- რაგბი საქართველოში სულ უფრო პოპულარული ხდება. ის ფეხბურთს ავინროებს. ეს ნამდვილად ასეა?

- ფეხბურთში კარგი მოთამაშეები გვყავს, თუმცა თამაშებს ვაგებთ. ხალხი მიდის სტადიონზე, რომ ნახოს იტალიის, საფრანგეთისა და სხვა გრანდების თამაში. ქომაგი ჩვენთანაც ბევრი მოდის, რუმინეთს ვეთამაშებით. ბოლო შეხვედრას თბილისში 55 ათასი მაყურებელი დაესწრო. დღემდე არ გამსვლია აღტყინება. წარმოიდგინეთ 55 ათასი ქომაგი. ეს ხომ ექვსი ერის მატჩებისთვის დამახასიათებელი ციფრია? ქომაგი ადრეც ბევრი გვყავდა, მაგ-

რამ ისინი ძირითადად რუსეთთან თამაშისას მოდიოდნენ. შარშანდელი მსოფლიოს თასის შემდეგ კლუბებში მორაგბეთა რიცხვმა 37 პროცენტით მოიმატა. რაგბი მალე გახდება საქართველოში ნომერ პირველი სპორტი.

- მსოფლიოს თასზე კარგი გამოსვლის შემდეგ საქართველოს ნაკრებმა ერთა თასიც მოიგო...

- ვფიქრობ, ამიერიდან სხვა, უფრო მაღალ დონეზე უნდა ვითამაშოთ. შეიძლება ექვს ერზე არა, მაგრამ რაღაც შუალედურში. ძალიან კარგი იქნება, თუ რეგულარულად მოგვინებს გაჯიბრება იპონიის, კანადის, აშშ-ის, ტონგასა და ფიჯის წინააღმდეგ. ჩვენ ისევე შეგნებულნი ვართ, თუმცა დიდი პოტენციალი გავაჩნია. დიდ პატივს ვცემ ყველა გუნდს, რომელიც ერთა თასზე თამაშობს, მაგრამ მათთან თამაში ჩვენ აღარაფერს გვაძლევს.

პასუხად პარისეს: ჩვენ უელსთან 70 ქულით არ წაშაგებთ!..

- სერიოზულად ალაპარაკდნენ იმის თაობაზე, თუ რატომ არ შეიძლება იტალიის ნაცვლად ექვსი ერის გათამაშებაში საქართველო ჩართონ...

- ამაზე არასწორი რეაქცია ჰქონდა სერჯო პარისეს. მისი საქმეა მოედანზე ითამაშოს და არა - ამ საკითხის პრესასთან განხილვა. მე კი, რაც შემიძლია გითხრათ, ისაა, რომ საქართვე-

ლოს ნაკრები უელსთან მატჩში 70 ქულით არ წააგებს. მინდა საზღვარს გასვით აღვნიშნო - შესაძლოა საქართველოს ნაკრები მზად არ არის, ექვს ერზე ითამაშოს, მაგრამ, თუ საშუალება მიეცემა, 17 წლის განმავლობაში ისევე სწრაფად გაიზრდება, როგორც იტალია. იტალიის ნაკრების სანინა-ალმდეგო არაფერი მაქვს. ეს კარგი გუნდია, რომელშიც შესანიშ-

ნავი მორაგბეები თამაშობენ. თუმცა, ჩვენ ხომ მათ სანინალმდეგოდ პრესასთან არაფერს ვამბობთ. მოდით, მოვანყოთ მატჩი ექვსი ერის ბოლოადგილოსანსა და ერთა თასის გამარჯვებულს შორის. იქ, მოედანზე გამოჩნდება ვინ ვინ არის. ძალიან ცუდად გამოუვიდა პარისეს, როცა თქვა, რომ ჩვენი ადგილი ექვს ერში არ არის. ის მსოფლიო დონის მორაგბეა და მისმა ამ სიტყვებმა გული გვატკინა. ●

მწვრ

ვენ წახვიდეთ პოსტიდანო!

„იცი, რას გეტყვი? ნუ აწვალბე ჩემს კვერცხებს იმ თემით, რომლის განხილვაც დღის წესრიგშიც არ დგას!“ - აი, ასეთი შესაშური „ტაქტიკით“ უპასუხა დამპარინიმ „პალერმოს“ მავან გულშემმატიკივარს.

„პალერმომდე“ დამპარინი ფლობდა ორ კლუბს - „პორდენონესა“ და „ვენეციას“, რომლებიც გაკოტრებისგან იხსნა. დამპარინი დაეხმარა „ვენეციას“ სტადიონის რეკონსტრუქციაში და გადაიყვანა კლუბი სერია A-ში. მაგრამ მერე გადაწყვიტა, ახალი სტადიონის ასაშენებლად ქალაქის ხელმძღვანელობისგან ტერიტორია მოეთხოვა.

სინიორ მაურიციოს ბიზნესი სუპერმარკეტების ქსელი და სავაჭრო ცენტრებია. ახალ სტადიონზე პრეზიდენტი, ცხადია, თავისი ბიზნესის ამ მიმართულებასაც ახეირებდა - განათავსებდა სტადიონთან მალაზიებს და ასე შემდეგ. ეს დასამალი არავისთვის ყოფილა, თუმცა ამ თუ სხვა მიზეზების გამო, ვენეციის ხელისუფლებამ მიწის გამოყოფაზე მას უარი შეუთვალა. დამპარინიმ კი დაჰკრა ფეხი და ეს ულამაზესი ქალაქი დაუნანებლად დატოვა.

უფეხბურთოდ დიდხანს არ გაჩერებულა. 2002 წელს 20 მილიონი ევრო გადაიხადა „პალერმოს“ აქციათა საკონტროლო პაკეტის შესაძენად და კლუბის სათავეში მივიდა. მას ფული წყალში არ გადაუყრია - ორ წელიწადში „პალერმო“ სერია A-ში აღზევდა, შემდეგ კი უეფას თასზეც იასპარეზა...

დამპარინის სიცილიელებთან ურთიერთობაში უფრო ნაკლებად ექმნებოდა პრობლემები (ის პალერმოს საპატიო მოქალაქეცაა), ის ძირითადად იტალიური და მსოფლიო ფეხბურთის მამებს უტყვავდა.

„მოისმინეთ ბლატერის ნათქვამი ბალოტელიზე, რასიზმთან დაკავშირებით. მან ისე გამოიყვანა, თითქოს ჩვენ ვართ რასისტები, არადა, რასისტი სწორედ ისაა და ამის ბევრი დამადასტურებელი მივაგალითი მაქვს“, - თქვა მან.

დამპარინისთვის ისიც გაუგე-

● ვასილ ბალახუძე

არათუ თანამედროვე ფეხბურთში, არამედ, საზოგადოდ ფეხბურთშიც, ალბათ, არასოდეს ყოფილა რომელიმე კლუბის თავკაცად ისეთი ოდიოზური, იმპულსური, მკვანებ გამონათქვამებითა და არაორდინარული გადაწყვეტილებებით ცნობილი ადამიანი, როგორც „პალერმოს“ პრეზიდენტი მაურიციო დამპარინია.

როცა ის ლაპარაკს იწყებს, აუდიტორია სულგანაბულია, რადგან ყველას სჯერა, რომ სინიორ მაურიციოს მონოლოგი თუ პასუხი კითხვებზე, რაიმე ორიგინალურის გარეშე არ ჩაივლის. ამ დროს მედია დარწმუნებულია, რომ დამპარინი იტყვის ან გადაწყვეტს ისეთს, რაზეც ინფორმაცია მათი გამოცემების წინა გვერდებზე იქნება განთავსებული...

...ერთხელ, კლუბის ოფისიდან გამოსულს, მორიგი ხმაურიანი გადაწყვეტილების მომლოდინე ჟურნალისტებმა მიკროფონები რომ მიუშვირეს, დამპარინიმ თქვა: „ვიცი, რომ გაგახარებთ ჟურნალისტებს, თუ მწვრთნელის გათავისუფლებასთან დაკავშირებულ განცხადებას გადავკეთებ. მე სულაც არ ვისურვებდი თქვენს სიხარულს, მაგრამ რას ვიზამ, ჯობია ისევე თქვენ გაგახაროთ, ვიდრე „პალერმო“ სერია B-ში გავარდეს. მაშ ასე, მეგობრებო, ჩვენი მწვრთნელი თავისუფალია“.

განა, რა უნდა იყოს უჩვეულო რომელიმე კლუბის პრეზიდენტის მიერ მწვრთნელის გათავისუფლებაში? არც არაფერი, მაგრამ საქმე ისაა, რომ დამპარინის, სხვა ყველაფერთან ერთად, მწვრთნელთა მმუსვრელადაც იცნობენ. მან ერთხელ, ჟურნალისტის კითხვაზე, თუ რა იყო მისი ჰობი,

ასე უპასუხა - ჩემი ჰობი მწვრთნელების გათავისუფლებააო.

„პალერმოს“ პრეზიდენტად ყოფნის 14-წლიან პერიოდში სინიორ მაურიციომ კარისკენ 28 მწვრთნელს მიუთითა დროზე ადრე. მაგრამ ეს სეზონში საშუალოდ მხოლოდ 2 მწვრთნელია, ამ ჩემპიონატში კი დამპარინის ხასიათი კიდევ უფრო ცხადად გამოჩნდა. საქმე ისაა, რომ ჯერაც მიმდინარე სერია A-ში დამპარინიმ „პალერმოს“ მწვრთნელის სავარძელი უკვე შვიდჯერ(!) გამოათავისუფლა (ვინ იცის, ჟურნალის ეს ნომერი რომ გამოვა, დამპარინის მიერ მოხსნილ მწვრთნელთა რიცხვი კიდევ გაიზარდოს).

ამ უთავბოლო გათავისუფლებების შემდეგ პრეზიდენტს ერთმა გულშემმატიკივარმა უთხრა - დავილაღეთ თქვენი გაუნონასწორებელი საქციელით და დროა, მწვრთნელები კი არა, თავად თქ-

თნელი სოლივიტაა...

ბარია, როგორ ხერხდება, რომ „მილანის“ ერთ-ერთი ხელმძღვანელი ადრიანო გალიანი მრავალი წელია, იტალიური ფეხბურთის ერთ-ერთი ხელისუფალია.

„სულ მიკვირს, რატომ ვერავინ ხედავს, რომ ელიტური კლუბის მაღალი თანამდებობის პირს, ფაქტობრივად, იტალიის ფეხბურთის ფედერაციაშიც წამყვანი პოსტი უკავია. ამგვარი კომბინაცია საშუალებას იძლევა ყველაზე მაღალ დონეზე მოხდეს გარკვეული კლუბების ინტერესების დაცვა. ეს ხომ სერიოზული პრობლემაა?“ - სვამს კითხვას „პალერმოს“ ბოსი.

2010 წელს ის 6 თვით ჩამოაშორეს პრეზიდენტის პოსტს. მას ბრალად 2003-06 წლებში ფეხბურთელთა ტრანსფერების ფასის განზრახ ზრდა დასწამეს. გაბრაზებული ძამპარინი დადგა მიკროფონთან და ომხიანად თქვა:

„მე ერთადერთი ადამიანი ვარ უკანასკნელი 25 წლის განმავლობაში, ვინც იტალიურ ფეხბურთში ფული ყოველგვარი კანონდარღვევის გარეშე ჩადო და განკარგა. ერთადერთი ვარ, რომელსაც არცერთი უკანონო გარიგება არ გა-

ნუსორციელებია. მე გავყიდი კლუბს და წავალ ფეხბურთიდან. საკმარისია უკვე! იმედი მქონდა, რომ ყველაფერი შეიცვლებოდა, მაგრამ ჩანს, ბინძური თამაშები ისევ გრძელდება“.

აი, ამ განცხადებიდან ორ კვირაში სინიორ მაურიციო ჟურნალისტებს ახალი განცხადება მოუმზადა: „არსადაც არ წავალ და არ გავყიდი კლუბის ერთ აქციასაც კი“!

ურთიერთგამომრიცხავი განცხადებების მთელი კასკადი შესთავაზა საზოგადოებას ძამპარინიმ „პალერმოს“ მწვრთნელ დელიო როსისთან დაკავშირებით. რამდენიმე ხელისმომცარვის შემდეგ, ჟურნალისტები, ძამპარინის ხასიათიდან გამომდინარე, დაინტერესდნენ, აპირებდა, თუ არა როსის გათავისუფლებას.

აი, პასუხიც: „90 პროცენტია ალბათობა იმისა, რომ დელიო როსი დარჩება გუნდის საჭესთან. საქმე ისაა, რომ ის ძალიან ჰგავს ჩემს ცოლს - ჩვენ შეიძლება ვიჩხუბოთ, მაგრამ მაინც ერთად ვრჩებით. დარჩება თუ არა ის პოსტზე შობამდე? რასაკვირველია?! ის დარჩება არა მხოლოდ შობამდე, არამედ კიდევ ოთხ, ან ხუთ

შობას აღნიშნავს „პალერმოსთან“ ერთად“, - უპასუხა მან მედიას.

ორიოდე თვის შემდეგ ძამპარინი უკვე ამბობს, რომ: „როსის შანსები „პალერმოში“ მთავარ მწვრთნელად დარჩენაზე არის მხოლოდ 1 პროცენტი. გუნდი მთლიანად განადგურებულია. მან დაანგრია „პალერმო“. შობამდე ის აუცილებლად უნდა გამეშვა“!

რა თქმა უნდა, დელიო როსი ნავიდა, მაგრამ ცოტა ხანში ძამპარინიმ ესეც შეცდომად მიიჩნია: „შეეცდი, როსი რომ გავათავისუფლე. გული ძალიან მეტკინა, „კატანისთან“ ჩვენს მარცხსა და ფეხბურთელების უსუსურობას რომ ვადევნებდი თვალს. ამ მარცხმა შემაცვლევინა აზრი დელიო როსიზე. ახლა ვრწმუნდები, რომ ის კარგი მწვრთნელია“, - წუხდა „პალერმოს“ ოდიოზური ბოსი.

„პალერმოდან“ ან სულაც ფეხბურთიდან წასვლაზეც მას არაერთხელ აქვს ნათქვამი, მაგრამ, როგორც ხედავთ, ის ისევ სიცილიური კლუბის ბოსია. არადა, ჯერ კიდევ მაშინ, როცა დიბალას შენარჩუნება ვეღარ შეძლო და „იუვენტუსში“ გაუშვა, გულნატკენი ამბობდა, რომ აპირებდა საერთოდ წასულიყო ფეხბურთიდან.

ბოლოს მან სულ რამდენიმე დღის წინათ აუწყა მედიას, რომ სეზონის დასრულების შემდეგ კლუბს გაყიდის.

„დავიღალე! იტალიურ ფეხბურთში ორი თვე დამრჩა. ფეხბურთმა უბრალოდ გამანამა. იმედი მაქვს, „პალერმოს“ მომდევნო მეპატრონე პალერმოელი იქნება“, - თქვა მან. არადა, ის თავად პალერმოელი არ გახლავთ, უდინელია. უდინეს პროვინციის ქალაქ ბანიარია არსაში 74 წლის წინ დაიბადა...

მწვრთნელთა მმუსვრელი მიჩნევს, რომ ფეხბურთში მოღვაწეობის თითქმის სამი ათეული წლის განმავლობაში მასთან მომუშავე საუკეთესო სპეციალისტი ფრანჩესკო გვიდოლინი იყო.

„გვიდოლინი საუკეთესოა იმ 52 მწვრთნელს შორის, რომელიც მე დავიჭირავე სხვადასხვა დროს. არადა, ჩემთან მუშაობდნენ სპალეტი, ძაკერონი, პრანდელი და სხვები“.

ძამპარინის ამჟამინდელი კაპიტალი 1 მილიარდ 200 მილიონ ევროდაა შეფასებული. „პალერმოს“ აქციების საკონტროლო პაკეტის გარდა, ის სერია D-ს კლუბ „ფიდენესაც“ აფინანსებს. ●

● ზურა თალაყაძე

ნოვაკ ჯოკოვიჩი დომინიკ ტიემს ხვდება. მაიამის მასტერსზე, მეოთხე წრეში. ჯოკოვიჩი ცუდ ფორმაშია, ნერვიულობს. ნოვაკი ბევრ შეცდომას უშვებს. ტიემი კარიერაში საუკეთესოდ თამაშობს, ბევრს იგებს, უკვე მეთოთხმეტეა და თუ არ დაეზარება, როლან გაროს დაწყებამდე პირველ ათეულში შევა. ტიემი ახალგაზრდაა. ნოვაკზე ბევრად პატარა და სერბი ცუდ ფორმაშია.

ტიემმა ძაან ბევრი ბრეიქ პოინტი მიიღო და ჯოკოვიჩმა თითქმის ყველა შანსი წაართვა. ნოვაკი იმ ეპიზოდებში სხვა ნილაბს იკეთებდა. სერბი ხდებოდა მანიაკი ჯეისონ უორნიზი, რომელიც ჰორორის კლასიკაა...

ჯოკოვიჩი ც კლასიკაა. ჯოკოვიჩი განსაკუთრებულია. ჯოკოვიჩი თემაა. და ტიემმა სერბთან წააგო. საუკეთესო ფორმაში შესული ახალგაზრდა დომინიკი აგებს ეპიზოდურად სტაბილურ და შესაბამისად, ძაან არასტაბილურ სერბთან. რომელიც ჯერ რეიტინგის პირველი ნომერია. რომელიც პირველია. რომელიც მინიმუმ, ამ სეზონის ბოლომდე პირველ ადგილზე იქნება. და ჯოკოვიჩი ჩოგბურთია.

ტიემი ამ ჩოგბურთის მომავალია. დავიდ გოფენთან, კეი ნიშკორისთან, მილოშ რაონიჩთან და ერთ განსაკუთრებულ ამერიკელთან ერთად. ის ამერიკელი ჯერ აზრზე მოსასვლელია. ძაან გიჟია და ცოტა უნდა დამშვიდდეს. ამაზე მერე წავიჭორაოთ. ნოვაკ ჯოკოვიჩმა მაიამიში დომინიკ ტიემს ლამაზ ჩეხვაში მოუგო.

ცუდი ჯოკოვიჩი ყველას უგებს. კარგი ჯოკოვიჩი მხოლოდ ძაან აუცილებელ თამაშებში არის კარგი. ცუდი ჯოკოვიჩი ნებისმიერ ტურნირზე მოუგებს რაფაელ ნადალს. ნელს უკვე ორჯერ მოუგო. კარგი ჯოკოვიჩი როლან გაროს გრუნტზე უნდა დაიწყოს. იქ ნოვაკი ჯერ ფინალს ვერ იგებს. აგებდა რაფაელთან, აგებდა სტენ ვაგინკასთან. აგებდა ფილიპ კოლშრაიბერთან. როჯერ ფედერერთან აგებდა. და ვერ იგებდა.

როლან გაროსთვის ნოვაკი ისე ემზადება, როგორც ივან ლენდლი უიმბლდონისთვის. ჩეხს ბალახზე ცრემლდენა ეწყებოდა. ნოვაკს არ აქვს ალერგია გრუნტზე. უბრალოდ, ვერ იგებს. ფინალამდე იგებს და ფინალში ვერ იგებს. ხდება ხოლმე. პიტ სამპრასი როლან გაროსზე ფინალამდეც ვერ მივიდა. ნოვაკმა ეს ტურნირი წელს უნდა მოიგოს. ალბათ, მოიგებს და დაისვენებს. და ჯოკოვიჩი ჯერ ისვენებს. თამაშის დროს. სხვები შუაზე იხევიან, მაგარი მონდომებულები არიან და ნოვაკი ამას ყურადღებას არ აქცევს. ძაან მშვიდად და ჩვეულებრივად აიგნორებს და სერბი ყველაფერს იგებს. ერთხელ შეეშალა, თვალები ეტკინა და ფელისიანო ლოპესმა ჯეკპოტი მოხსნა. ლოპესმა სტივი უანდერს მოუგო. რომელიც კორტზე მართლა სტივია. იმდენად თავისუფლად და ბუნებრივად აკეთებს ყველაფერს ეს ოხერი. ჯოკოვიჩი ცუდ ფორმაშია და მაინც კარგად ყომარობს. აზრზე ხართ, ეს რომ კარგ ფორმაში შევა? ძაან ცუდი იქ-

ნოვაკ

ნება. სხვებისთვის. ნოვაკი კარგ ფორმაში როლან გაროზე უნდა შევიდეს. დაიწყება.

დაბრუნდა ხუან მარტინ დელ პოტრო. რომელიც ხანდახან უგებდა სერბს. რომელიც ხანდახან, მოგებაზე უფრო ხშირად აგებდა სერბთან და ჯოკოვიჩი-დელ პოტროს თამაშები იყო კლასიკა. დელ პოტრო აიღუნა, რამდენიმე ოპერაციის შემდეგ დაბრუნდა და დელ პოტრო ეტაპობრივად ბრუნდება. დელრეი ბიჩის ნახევარფინალი, შემდეგ ორ მასტერსზე მოგებული თითო ტესტი. და თითო ნაგებულიც.

ჯოკოვიჩი კარგ დელ პოტროს ვერ ვერ ნახავს. სადღაც, ერთი წლის შემდეგ შეიძლება ნახოს, მაგრამ ვერ ვერ ნახავს.

ცოტა ადრეა. სერბი ამით არ იძაბება.

სერბისთვის სულ ერთია. სერბი ყველას უგებს და თუ სერბი მაინც აგებს, შემდეგ ტურნირზე ყველასგან ნაფლეთები, ნარჩენები, უსისტიემოდ, არეულად აღებული სკალპები რჩება.

ჯოკოვიჩი სამაგალითო სადისტია. რომელმაც მოგება დიდი ხნის წინ დაამუღამა და შემდეგ, სხვა დონეზე გადავიდა. როგორც ლებრონ ჯეიმსი კალათბურთში. როგორც ალექს ოვეჩკინი ჰოკეიში. როგორც უსაინ ბოლტი სირბილში. როგორც ლეო მესი ფეხბურთში.

ჯოკოვიჩი ცივი მოქანდაკე გახდა.

სერბი ყველა საფარზე იგებს. ჰარდზე თითქმის არ აგებს. ბალახზე ბევრი ტურნირი არ არის და ნოვაკი ძირითადად, ორ ტურნირს ირჩევს. ქენის და უიმბლდონს. ორივე თითქმის ერთ უბანშია. და ჯოკოვიჩი ცოტა მერე ჰარდზე გადადის. ნოვაკმა ჩოგბურთით კაიფის მიღება ისწავლა და ნოვაკი უკვე ცოტა სხვაგან არის. სარეიტინგო ქულეებში აღარ ითვლიან, რომელიმე ფინალის შემდეგ, რამდენი ქულა მოემატა სერბს. მას არაფერი არ ემატება. ნუ, თითქმის არაფერი. ის ერთი წლით ადრე აღებული ბონუსს იცავს და სხვები მაინც ძაან უკან არიან.

სხვებში უფრო სტაბილური იყო ენდი მარი და ბოლო პერიოდში ბრიტიც აგებს. ცუდად აგებს. სადაც არ უნდა აგებდეს, იქ აგებს და ბრიტმა ეს პროცესი უნდა გამოასწოროს. ან, მისტერ მარი დაკარგავს მეორე ადგილს. მარიმ ეს იცის და ენდი არ ფიქრობს ნოვაკზე. ენდი ბოლო პერიოდში თითქმის ვერ უგებს სერბს. ხანდახან უგებს. თუ ჯოკოვიჩი არ არის საუკეთესო.

ენდი მარის ჩოგბურთი ათლექტური გოლგოთაა. ნოვაკ ჯოკოვიჩის ჩოგბურთი ათლექტური კლასიკაა. ნოვაკმა საკუთარი თამაშით დიდი სიამოვნების მიღება ისწავლა. სხვები სხვებით კაიფობენ. ნოვაკი - საკუთარი თავით. მარტივია. და სასიამოვნო. და მართლა ძაან მარტივი. ჯოკოვიჩიც მარტივია. და იგებს.

მე ვერ ვხედავ უახლოეს პერიოდში ტიპს, ვინც ჯოკოვიჩს მოუგებს. ნელინადმი ერთხელ, სამჯერ, ხუთჯერ ნოვაკიც აგებს. ხანდახან ისინიც, კიბორგებიც იღლებიან და ხანდახან ისინიც, მანქანებიც გამოდიან მწყობრიდან. ჯოკოვიჩმა ამ სეზონში უკვე მოიგო მოსაგები და პარალელურად, სხვები ან ვერ, ან - არ თამაშობენ. ფედერერი დაშლილი იყო. ბრუნდება, მაგრამ გენიალური როჯერი ვერ არ არის მზად. ალბათ, არ არის. მაიამიში როჯერს დელ პოტროსთან უნდა ეთამაშა და მაიამიში როჯერმა კბილი ამოიღო. ენდი მარი. ბრიტანე-

ლი ივან ლენდლის დროს იყო სხვა დონეზე და ლენდლის გარეშე სხვა, ძველ დონეზე დაბრუნდა.

მარის ერიდება ჯოკოვიჩთან ხმამაღლა საუბარი. ჯოკოვიჩთან არ უნდა იყვირო, მაგრამ უნდა გააგებინო სერბს, რომ შენ აქ სალაპარაკოდ არ მიხვედი და ნოვაკმა ეს უნდა გაიგოს. ნოვაკმა ეს უნდა იცოდეს. და ნოვაკს ეს აღარ ახსოვს. სამი წლის წინ სერბს ეს ნადაღმა გააგებინა, მაგრამ ეს ერთჯერადი აქცია იყო. ნადაღმა შეიცვალა და დაიღალა. ნოვაკი ვერ შეცვალეს. ის, უბრალოდ, უფრო ბრძენი და განსაკუთრებული გახდა.

ჯოკოვიჩი კანონმორჩილი ჩემპიონია. არ ითხოვს იმაზე მეტს, ვიდრე - ეკუთვნის. არ ცდილობს, რომ გახდეს მიკ ჯაგერი. ხანდახან, ჯიბით ბურთს იჭერს. ხანდახან, ანცობს. ხანდახან, ის უბრალოდ, არ თამაშობს და მაინც მარტივად უგებს იმ, მეორე მოთამაშეს. ეს ხანდახან ხდება. და ჯოკოვიჩი ყოველთვის სტაბილურია. ის იგებს. ის ვერ აგებს.

დომინიკ ტიემი მაიამიში დაფრინავდა. ელევანტური დარტყმა მარჯვნიდან, ეფექტური დარტყმა მარცხნიდან, კლასიკური, ეპიზოდებში - რაფინირებული და მაგარი ლამაზი ჩოგბურთი ავსტრიელი ბავშვისგან, რომელიც აღარ არის ბავშვი. ის ძაან კარგია და ის უკვე მომავალია. უბრალოდ, წარსულში არ უნდა დარჩეს და ჯოკოვიჩს სადმე უნდა გააგებინოს, რომ ის, ტიემი, ძაან მალე მას, ჯოკოვიჩს მოუგებს. ჯერ არ იცის, როგორ, მაგრამ მოუგებს. ჯერ არ იცის, სად, მაგრამ მოუგებს.

ჯერ ვერ უგებს, მაგრამ უნდა მოუგოს. ჯოკოვიჩმა იცის, რომ სხვები მალე უკეთ გააკეთებენ საქმეს, მაგრამ სერბი ამაზე არ ფიქრობს. ის ფიქრობს ოჯახზე, თავის უღამაზეს ცოლზე, ოჯახის სხვა წევრებზე და საერთოდ არ აქცევს ყურადღებას, რა ხდება ქვემოთ, დედამინაზე. ჯოკოვიჩი დაკავებული ტიპია და სერბი დროს არ კარგავს. ხუთი წლის წინ სერბი შეიცვალა და ძველი ჯოკოვიჩი აღარ დაბრუნდება. სხვებმა ეს იციან და სხვე-

ბი ცდილობენ, რომ გახდნენ საუკეთესოები. ნოვაკ ჯოკოვიჩის შემდეგ.

ძაან პრესტიჟულია.

დავიდ გოფენი იგებს, მაგრამ ბელგიელს აკლია აგრესია და ის ვერ ქაჩავს დიდ ტურნირებზე. გოფენი ჯოკოვიჩს ვერ შეცვლის. ალბათ, ვერ შეცვლის.

ტიემის თემა გავიარეთ. ვუმატებთ თვითონმენას, ან ვიფიქრებთ, რომ ჩვენ, ტიემები ნოვაკს არ უნდა ვანუხებდეთ.

რაონიჩი. კანადელი შეიცვალა. არ უშვებს 40 და 50 უნებლიე შეცდომას და კანადელი რეალური ახალგაზრდაა. ის იგებს. ის ცოტას აგებს და კანადელს აქვს ჯანმრთელობის პრობლემები. და კანადელმა ეს პრობლემები უნდა მოაგვაროს.

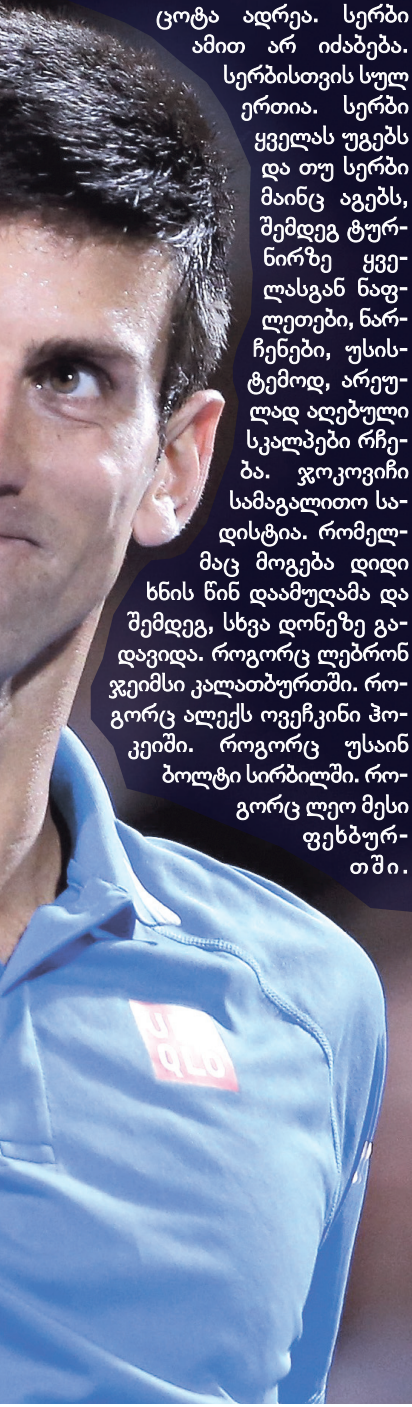
ნიშკორი. იაპონელმა ვერ გამოიყენა შანსი და პირველი დიდი ტურნირის პირველი დიდი ფინალი მარინ ჩილიჩთან წააგო. უნდა მოეგო და წააგო. და იაპონელი იმის შემდეგ, ცოტა უხასიათოდ აკეთებს საშინაო დავალებას. ნოვაკის განტოლებები რთული ამოსასწავლია. კეი იჭედება ხოლმე და კეი დაბრუნდება.

ჯოკოვიჩი ვერ ისვენებს. სეზონი მიდის, ნოვაკი იგებს და არ იღლებს. ჯოკოვიჩმა უნდა მოიგოს როლან გარო. ჯოკოვიჩმა უნდა მოიგოს უიმბლდონი. ჯოკოვიჩმა უნდა მოიგოს ის, ბოლო, ამერიკული სლემი. ჯოკოვიჩმა როდ ლეივერის შედეგი უნდა გაიმეოროს. როდმა დიდი სლემი მოიგო. ორჯერ. ნოვაკმა ვერ ერთხელ უნდა მოიგოს. და სერბი დაისვენებს. სერბი აღარ ინერვიულებს.

სერბი უკეთესი სერბი, უკვდავი სერბი, ლეგენდა გახდება. უფრო ლეგენდა, ვიდრე - ტომ ჰარდი ან - უილ სმიტი. სერბი ემზადება დიდი სლემის მოსაგებად და სხვები სერბს ვერ თვალს ვერ უსწორებენ. ისინი თავდახრილები დგანან და ფოთოლცვენის დასრულებას ელოდებიან. ისინი ჯოკოვიჩთან რიდით თამაშობენ. ნოვაკმა ამაღ მიაღწია.

ნოვაკი ლიდერია. ის თითქმის უკვდავია.

და ნოვაკს ვერ ვერ უგებენ. ცუდია. ჩოგბურთი შეიცვალა. ჩოგბურთი სერბის გასართობი გახდა.

კლდის

● ვაჟა დანელია

1969 წლის 4 ივლისს შემზარავი ცნობა მოვიდა - დოლომიტის ალპებში (იტალია) მწვერვალ სუალტოზე ასვლისას დაიღუპა ქართული ალპინიზმის უბადლო წარმომადგენელი, მსოფლიოში „კლდის ვეფხვის“ სახელით ცნობილი მიხეილ ხერგიანი...

მთელი საქართველო შეძრა მოულოდნელმა ტრაგედიამ... სვანეთი საყოველთაო გლოვამ მოიცვა... ლალამში ხერგიანების სახლისაკენ ზღვა ხალხი დაიძრა საქართველოს ყველა კუთხიდან. ისინი ვერ შეგუებოდნენ იმ აზრს, რომ შესაძლებელი იყო, სიკვდილზე მრავალჯერ გამარჯვებული მთამსვლელისათვის ბედისწერას ემუხთლა.

მიხეილ ხერგიანმაც სიკვდილი სიკვდილითვე დაამარცხა. ამიტომაც დარჩა იგი ხალხის ხსოვნაში ლეგენდად...

საერთაშორისო კლასის სპორტის ოსტატი, ყოფილი საბჭოთა კავშირის სამგზის ჩემპიონი ალპინიზმში (1955, 1956, 1964), ხოლო სასიმაღლო და ტექნიკურ კლასებში, მეკლდეურობაში საკავშირო ჩემპიონატებისა და პროფკავშირების საკავშირო პირველობების შვიდგზის ჩემპიონი და მრავალგზის პრიზიორი, საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი მიხეილ ხერგიანი 1932 წელს დაიბადა მესტიის რაიონში.

სხვადასხვა დროს მან დალაშქრა კავკასიონის, პამირის, ტიანშანისა და ალპების ურთულესი მწვერვლები. ინგლისში „კლდის ვეფხვის“ ნოდება მიანიჭეს. მიხეილ ხერგიანმა 1969 წლის 3 ივლისს - ტრაგედიამდე ერთი დღით ადრე (სუალტოს მწვერვალზე ასვლა მისთვის საბედის-

წერო აღმოჩნდა) თავის დღიურში ჩაწერა:

„რაც მედლები მაქვს, ყველფერს მირჩევნია ის, რომ ბევრი მთამსვლელისთვის შემინარჩუნებია სიცოცხლე, ყველაზე მეტად მიხარებს გულს ის, რომ ადამიანს სიცოცხლეს შევუნარჩუნებ“.

ბავშვობიდან ჭიდაობა, თხილამურობა და სპორტის სხვა სახეობები იტაცებდა. მამამისი ბესარიონ ხერგიანი საბჭოთა კავშირში ერთ-ერთი პირველი და ცნობილი მთამსვლელი იყო, რომელმაც

1937 წელს ძმასა და ბიძაშვილთან ერთად მწვერვალი უშბა დალაშქრა. მიხეილიც ამ გარემოცვაში იზრდებოდა. ბავშვობიდან ესმოდა საუბრები მთამსვლელთა ცხოვრების შესახებ, თავადაც სულ კლდეებზე დაცოცავდა, რამაც მისი არჩევანიც განსაზღვრა - ხერგიანმა თავისი ცხოვრება მთამსვლელობასა და კლდეზე ცოცვას განუყრელად დაუკავშირა. „ყველაზე ვაჟკაცური მაინც მეგონა და მგონია მთამსვლელობა, - წერს თავის დღიურებში სა-

ხელოვანი ალპინისტი. - მე მართო ალპინიზმი მაინტერესებდა, რაც მამაჩემს არ მოსწონდა... მახსოვს, ალპინიზმი ტარდებოდა ბანგურიანზე. მე ვინ წამიყვანდა. ვერც გავბედე, მეთქვა მამაჩემისთვის. მესტიიდან რომ გავიდნენ, მეც გავყევი ჩუმად. მამაჩემმა გვიან გაიგო. ჩემი დაბრუნება მართო არ შეიძლებოდა და წამიყვანეს მწვერვალზე“.

სტალინის პიკი

გავიდა დრო და მიხეილ ხერგიანი მთელმა მსოფლიომ გაიცნო. უმამაცეს მთამსვლელებზე ლეგენდები დადიოდა. სინამდვილეში კი ერთი ჩვეულებრივი ადამიანი იყო ყოველდღიური დარდითა და სიხარულით.

1955 წელს პამირში, აკადემიის ქედზე, ქართველმა მთამსვლელებმა დაიპყრეს რევოლუციის (მოლოტოვის „პრაედის“) პიკი, რამდენიმე დღის შემდეგ კი, 23 აგვისტოს, ი.კახიანის ხელმძღვანელობით ჯგუფი, რომელშიც შედიოდნენ: მ. ხერგიანი, ლ. ახვლედიანი და ჯ. მეძმარიაშვილი, სსრ კავშირის უმაღლესი მწვერვალის - კომუნიზმის (სტალინის) პიკის დასაპყრობად გაემართა.

პიკის სიმაღლე 7495 მეტრია და მთამსვლელებმა ახალი გზით - სამხრეთიდან მოახერხეს მწვერვალის დაპყრობა, რომელიც „ქართველთა გზის“ სახელითაა ცნობილი და ერთ-ერთ ურთულესად მიიჩნევა. ამ საოცარი ასვლის გამო პირველი ოქროს მედალი და საბჭოთა კავშირის ჩემპიონის ტიტული ჯგუფთან ერთად მიხეილ ხერგიანმაც დაიმსახურა.

ხერგიანის კლდეზე ცოცვის მოქნილი, სხარტი ტექნიკა პოპულარული იყო როგორც საბჭოეთში, ისე საზღვარგარეთ, მასზე ამბობდნენ: „კლდეზე კი არ ადის, ცეკვავსო“.

პუფსპი

მარცხნიდან სხედან: იოსებ კახიანი, თენსინგ ნორგეი, მიხეილ ხერგიანი, უკან ჯუმაბერ კახიანი ყაზარდო-ბაღყალაძეში ეროვნული ფოტომატიანიდან

გამოირჩეოდა პიროვნული თვისებებითაც: ერთგული, კეთილშობილი პიროვნება იყო. ალპინისტურ სამყაროში ცნობილი მთამსვლელები: ჯონათან ჰანტი, ჟან ფრანკო, არმანდო და რაიტი მას „კლდის ვეფხვის“ სახელით მოიხსენიებდნენ. „ფანტასტიკურია! მისი ცოცვის ტექნიკა უზადოა, ისეთი შთაბეჭდილება რჩება, თითქოს მისი ხელებისა და ფეხების ქვეშ კლდეები ცოცხლდება,“ - აღფრთოვანებას ვერ მალავდნენ ევროპელები.

„30 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში ბევრი კლდეზე მცოცავი მინახავს, სხვადასხვა ქვეყნის ცნობილ ალპინისტებთან მქონია ურთიერთობა, მაგრამ ხერგიანი ყველას სჯობდა“, - წერდა იტალიელი მთამსვლეელი და სენატორი არმანდო და როიტი.

„ის იყო არა მარტო მამაკაცი ყოველივეში, არამედ თენსინგი (თენსინგ ნორგეი, ევერესტის პირველი დამლაშქვრელი) ადამიანებს შორის“, - ეს სიტყვები კი ჯონათან ჰანტს ეკუთვნის.

დედოფალის აღაფრთოვანა

1964 წელს მიხეილ ხერგიანი ინგლისში მიიწვიეს ტურნირზე. ყველა ქალაქში დიდი პატივისცემით შეხვდნენ. ქართველი სპორტსმენი ადგილობრივ ცნობილ მეკლდეურებს ეჯიბრებოდა. ერთ-ერთ ასპარეზობას ინგლისის დედოფალიც დასწრებია. კლდეზე ცოცვისას მიხეილ ხერგიანს ტრიკონები (სპეციალური „ბათინკები“, რომლის ძირი ვეფხვის ტორს ნააგავს) ეცვა.

დედოფალმა კლდეზე მცოცავებს რომ შეხედა, გაკვირვებულმა წამოიძახა: „ერთს ვიცნობ, ჩვენია, მაგრამ ვინ არის ის, მეორე, კლდის ვეფხვივით რომ დაცოცავს?“ მედიამ დედოფლის ფრაზა აიტაცა და მიხეილ ხერგიანს „კლდის ვეფხვი“ სამუდამო სახელად შერჩა.

„თოვლის ჯიქი“ (თენსინგ ნორგეი) „კლდის ვეფხვთან“ მეგობრობდა. ისინი იალბუზზე ერთად უნდა ასულიყვნენ. იმ დღეს ამინდი გაფუჭდა და თენსინგ ნორგეიმ იერიშზე უარი თქვა. მიხეილ ხერგიანი მარტო ავიდა და კლდეზე საღებავით დაანერა: „კეთილი იყოს შენი მობრძანება, თენსინგ!“ მეორე დღეს გამოიდარა. იალბუზზე ასული „თოვლის ჯიქი“ მისალმების დანახვაზე კინალამ გაგიჟდა.

ხერგიანის ახლობლები ერთ ასეთ ამბავსაც იხსენებენ: ყოფილა შემთხვევა, რომ მიმას ასპარეზობაზე უარი უთქვამს. 1967 წელს საფრანგეთში პრესტიჟული ტურნირი ჩატარებულა კლდეზე ცოცვასა და ალპინიზმში. ვიაჩესლავ ონიშენკოს და მიმას წყვილი ყველას აოცებდა. ისინი 4 საათში გადიოდნენ ნებისმიერ რთულ მარშრუტს, რომელსაც სხვები 7-8 საათს ანდომებდნენ. ამიტომ, ადგილობრივი მედიის ინტერესი მათ მიმართ დიდი იყო. ქართულ-რუსულ დუეტს უცხოეთში ყოველთვის დაჰყვებოდა „კაგებეს“ თანამშრომელი ევგენი გიპენრაიტერი. აი, რას გვიამბობს ის თავის „ჩანაწერებში“:

„როცა ტურნირზე საბჭოთა წყვილი გამოიძახეს, ფრანგულმა ტელევიზიამ კამერები მომართა. მხოლოდ სლავა ონიშენკო გამოვიდა, მიმა არ ჩანდა. ვიფიქრე, მიმას რამე ხომ არ დაემართა-მეთქი და მოსაძებნად წავედი. იქვე, ახლოს, მიწაზე იჯდა.

მიხეილ ხერგიანის სახლმუზეუმი

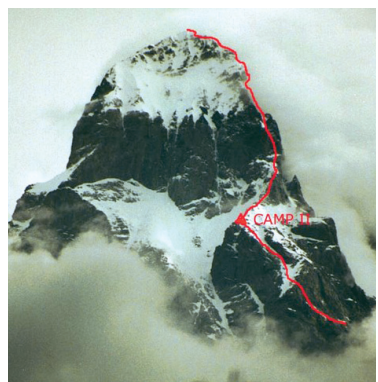
თოკის ენა

2001 წლის 1 ივლისს იტალიაში ქართველ მთამსვლელთა ახალი თაობა გაემგზავრა: აფი გიგანმა, გელა ოთარაშვილმა და ბენო ქაშაკაშვილმა გადანყვიტეს, ხერგიანის დალუპვიდან 32 წლის შემდეგ მწვერვალ სულტოზე სახელოვანი თანამემამულის შეწყვეტილი მარშრუტი გაეწვლით. ამას წინათ ბენო ქაშაკაშვილს 15 წლის წინანდელი ექსპედიციის შესახებ მოეთხრო.

„სულტოზე ასვლა სპეციალურად 4 ივნისს დაგამთხვიეთ. მწვერვალზე სწორედ ხერგიანის მარშრუტით ავედით და შიშოც ვჭამეთ, - გვითხრა მან, - იქ ასვლას ყველა ერიდება, რადგან კედელი იძლება და ქვის ცვენა სახიფათოა. მეტი სირთულის კედელიც დაგვიძლევია, ალბათ, ხერგიანსაც, მაგრამ მისი დალუპვა ბედისწერა იყო.“

ჩივეტას მასივი თვალისმომჩრელად ლამაზია. აქ, ძირითადად, 3000-იანი მწვერვალებია, რომელთა რიცხვი 25-ს აღწევს. თითქმის ყველა მწვერვალს ყველა კატეგორიის მარშრუტი უდგება. სულტო კი ამ მასივის ერთ-ერთი ულამაზესი მწვერვალია. სწორედ ამ მწვენიერმა მწვერვალმა იმსხვერპლა მიშა ხერგიანი, კაცი და მთამსვლელი, რომელსაც საქართველო დღემდე დასტირის. სულტოს დანახვისას თავში გამიელვა: ნეტა, საკუთარი თვალთ მენახა, როგორ გადიოდა ხერგიანი-ონიშენკოს წყვილი ამ მარშრუტს...

დილით სიცივემ გამოგვავლიცა. მოძრაობა განვაგრძეთ. მარშრუტი უფრო და უფრო გართულდა. ნაშალი დაიწყო, დრო და დრო ქვებიც ცვიოდა. ჩაფხუმა გვიშველა. ის საბედისწერო ქვაც დამიღ-

ქართულად რალაცას ლიღინებდა და თოკით კვანძებს აკეთებდა. რა ხდება, ხომ კარგად ხარ-მეთქი, - მივვარდი. მიშამ მშვიდად ამომხედა და წყნარად მითხრა, - შეჯიბრებაში მონაწილეობას არ მივიღებ, სანამ არ გამოაცხადებენ - სვანი მიხეილ ხერგიანი საქართველოდანო. რა უნდა მექნა, ტურნირს ვერ ჩავაგდედბდით... ბოლოს, როგორც მიშას სურდა, ისე გამოაცხადეს. ყველა გაკვირვებული იყო, - საქართველო გაგვიგია, მაგრამ სვანი რას ნიშნავსო. მე ავუსხენი მათ, რომ სვანეთი საქართველოს ძალიან ლამაზი კუთხეა, სადაც ხერგიანი დაიბადა-მეთქი. 1968 წელს, ფრანგ ალპინისტთა ჯგუფს ყაბარდოდან სვანეთში გადმოყვევი. ალფრთოვანებულები ამბობდნენ - სწორედ ამ კუთხეში უნდა დაბადებულიყო „კლდის ვეფხვი“.

საოცარი კაცი იყო. მახსოვს, ინგლისში, ლორდებმა მიიწვიეს. თავიდან შეფიქრიანდი - გლეხის ოჯახში გაზრდილი კაცია და ეტიკეტს როგორ დაიცავს-მეთქი, მაგრამ ჩემს გაოცებას საზღვარი არ ჰქონდა, როდესაც ვნახე, როგორ იქცეოდა მიშა მათთან. თავში გამიელვა - ლორდი ლორდთა შორის არის-მეთქი“.

1969 წლის ივლისში ხერგიანი იტალიაში გაემგზავრა და ვიაჩესლავ ონიშენკოსთან ერთად სარეკორდო დროში - სამ საათში ტორევენეციის 300-მეტრიან კლდეზე აცოცდა. ექვს საათში დაძლია 700 მეტრი სიმაღლის ბანკოტის კედელი, მაგრამ მესამე ასვლა დოლომიტებში ჩივეტას მასივის მწვერვალ სულტოზე საბედისწერო აღმოჩნდა. მისი გამორჩეული მარშრუტი ბევრი ცნობილი ალპინისტისთვის დიდი ცდუნება იყო, თუმცა ქვების ცვე-

ნის გამო უფრთხოდნენ. როცა გაიგო, რომ ეს მარშრუტი გაბრიელ ივანესს ეკუთვნოდა (იგი 1937 წელს ავიდა სულტოზე), მიხეილ ხერგიანს გაახსენდა თავისი ბიძა, გაბრიელ ხერგიანი, რომელმაც ასევე 1937 წელს დალაშქრა უშბა.

როგორც ამბობენ, სწორედ ამის გამო გადანყვიტა „კლდის ვეფხვი“ სულტოზე ასვლა... ცალფა თოკით. ამგვარმა გადანყვიტელებამ მთამსვლელები გააოგნა, რადგან

ასეთი კატეგორიის მწვერვალებზე მხოლოდ ორმაგი თოკით ადიოდნენ, რასაც ორმაგი დაცვაც ჰქვია. ხერგიანი ფიქრობდა, რომ ცალფა თოკით სულტოს რეკორდულად მოკლე დროში დალაშქრავდნენ.

ასპარეზობას ასობით ადამიანი ადევნებდა თვალს. 600 მეტრის გავლის შემდეგ ონიშენკო დაცვაზე იდგა. მიშა ხერგიანი ამ დროს კლდის შიდა კუთხეში ბუნებრივ ლარში იმყოფებოდა, ქვების ცვენაც სწორედ აქ დაიწყო. მიხეილ ხერგიანს, სამწუხაროდ, მანევრირების საშუალება არ მიეცა. ქვების ცვენისას თოკი გადაიჭრა... და „კლდის ვეფხვი“ სულტოს მოსწყდა...

გა თვალწინ, მიშას რომ თოკი გადაუჭრა. შიშს დიდი თვალები ჰქონდა, მაგრამ მიშას შთამომავლებს ამ გზიდან გადახვევის უფლება არ გქონდა. საჭირო გახდა პალოების კიბეებისა და თოკების გამოყენება.

კედლიდან „ბუხარში“ შევედით, სადაც ონიშენკომ მიხეილი ზურგზე შეისვა კედელზე თოკისა და კიბის დასამაგრებლად. ვიაჩესლავი მიხეილის მოძრაობას თოკის მეშვეობით აკონტროლებდა, რომელიც ნელ-ნელა მისრიალებდა ზემოთ. შემდეგ ქვათაცვენის ხმა მოისმა. ონიშენკომ დაზღვევაზე თოკი დაჭიმა და ძლიერი ბიძგისთვის მოემზადა, მაგრამ ბიძგი არ იყო... სლავამ, ქვებთან ერთად, ჰაერში ვეფხვივით ხელფეხგამოლილი მიხეილის სხეული დაინახა მხოლოდ...

ურთულესი კედლის გავლის შემდეგ მწვერვალზეც გამოჩნდა. კიდევ 50 მეტრი და სულტოს წვერსაც მივალწვეთ. უცებ განელდა დაძაბულობაც და დალილოლობაც! ჩვენ მწვერვალზე ვართ! მიშას ვალი დაფურუუნეთ! მწვერვალი კი, მოგესხენებათ, ვალს მაშინ აბრუნებს, როცა ნებას გაძლევს, მის თავსახურს მიაღწიო.

ჩვენ ეს შევეძლით, თანაც იტალიურ მწვერვალზე ნამდვილი ქართული სუფრა - პური, ყველი, ჭაჭის არაყი გავშალეთ და დიდ წინაპარს, მიხეილ ხერგიანს, ჩვენებურად ჭიქა ნავუქციეთ - მისი დამსხვერუელი ოცნების სადღეგრძელო შევსვით... მწვერვალისგან იმ ადგილას მივედით, სადაც გადატეხილი წერაყინი ყველას დოლომიტებში ჩასულს ატყობინებს, რომ 1969 წელს ამ მხარემ ქართველი კაცი მიხეილ ხერგიანი იმსხვერპლა. ჩვენ ამ ადგილსაც ერთი შესანდობარი ვთქვით და უკან დავბრუნდით.

მწვერვალის ძირში ვახტანგ ონიანის მიერ შექმნილი ხერგიანის ბრინჯაოს შესანიშნავი მემორიალი დგას. მწვერვალთა იდუმალ სამყაროში ეს ძეგლი მიხეილ ხერგიანის მთებთან თანახიარობის უკვდავ სიმბოლოდ იქცა. ●

ჯულიას სლალოვი

● ვახილ ბაღაბანიძე

ჯულია მანკუზო 1984 წელს, ნევადის შტატის ქალაქ რინოში, იტალიელი ემიგრანტის ჩირო მანკუზოს ოჯახში დაიბადა. მამამისი ერთ-ერთი ყველაზე მსხვილი ნარკოდილერი იყო ამერიკის შეერთებული შტატების ისტორიაში. მის კარტელში მზადდებოდა და გაყიდვაში გადიოდა დიდი რაოდენობით მარიხუანა და კოკაინი. ჩირო 1995 წელს დააკავეს, გაასამართლეს და 9 წელიწადი ციხეშიც გაატარა, თუმცა თავისი ქალიშვილის სპორტული კარიერის პირველი დღეებიდან დაწყებული, თანადგომა არც ციხიდან შეუწყვეტია.

ზამთრის სპორტის სახეობებში ვარჯიში ჯულიამ სწორედ მამის ხელშეწყობით და სკოლაში სწავლისას დაიწყო. 1999 წელს, 15 წლის ასაკში, პირველად მიიღო მონაწილეობა მსოფლიო თასის გათამაშებაში და რა გასაკვირია, რომ პირველივე დიდ შეჯიბრებაზე მედალი არ მოუპოვებია.

თუმცა ჯულიამ ვერც მომდევნო წლებში მოახერხა საუკეთესოთა შორის ადგილის დამკვიდრება. 2001 წელს ოცდაათეულში შევიდა, მერე ნელ-ნელა დაიძრა რეიტინგში ზემოთ და 2005 წლის სეზონის დაწყების წინ უკვე ათეულში ვხვდავთ. უშუალოდ 2005

წლის მსოფლიოს ჩემპიონატზე კი ამ შესანიშნავმა ქალბატონმა ბრინჯაოს მედლის მოპოვება შეძლო გიგანტურ სლალომსა და სუპერგიგანტში.

2006 წლის ტურინის ოლიმპიურ თამაშებზე მისგან კარგ შედეგებს ელოდნენ, მაგრამ არა - მაინცდამაინც მედლებს. თუმცა გოგონამ თავის ისტორიულ სამშობლოში ასპარეზობისას სპეციალისტებს და სპორტის გულშემმატიკეერებს სენსაცია შესთავაზა - პირდაპირ ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა. არადა, იქამდე ხომ ჯულიას მსოფლიოს თასის ერთი ეტაპიცი კი არ ჰქონდა მოგებული. ისიც გასათვალისწინებელია, რომ მან ოლიმპიური ოქრო მტკიცვანი მუხლით მოიგო. იტალიაში თანამემამულის წარმატება განსხვავებულად დააფასეს - იმ ტრასას, სადაც გაიმარჯვა, „ჯულია გოლდ“ (ოქროს ჯულია) დაარქვეს.

2006 წლის სპორტული სეზონი მანკუზომ მე-8 ადგილზე დაასრულა, თუმცა ამის გამო ოლიმპიური ჩემპიონის კრიტიკა არ დაუწყიათ, პირველ ყოვლისა იმის გათვალისწინებით, რომ სეზონის მიწურულს სიარულიც კი უჭირდა მტკიცვანი ფეხის გამო და მერე ოპერაციის გაკეთებაც დასჭირდა.

სპორტული ფორმის აღდგენა მან 2007 წლისთვის შეძლო და

სწორედ ამ წელიწადს მოიგო პირველად მსოფლიოს თასის ეტაპი. მას შემდეგ, კარიერაში ჯულიას კიდევ 6 ეტაპი აქვს მოგებული.

2007 წლის მსოფლიოს ჩემპიონატზე, შვედეთის ქალაქ ოპეში, მანკუზოს სუპერკომბინაციისას ერთი ნაბიჯი დააკლდა გამარჯვებამდე, ის მხოლოდ მასპინძელთა გუნდის წარმომადგენელ ანია პერსონს ჩამორჩა და მეორე ადგილზე გავიდა. ცოტა ხანში ისევ ისტორიულ სამშობლოში შეიძლება დაბრუნდეს, გამართლებოდა, როცა ტარევიზიოში (იტალია) სამჯერ დადგა პოდიუმზე, მაგრამ სულ ცოტა აკლდებოდა კვარცხლბეკის უმაღლეს საფეხურამდე.

ჯულიამ მომდევნო მედალი მსოფლიოს 2011 წლის ჩემპიონატზე მოიპოვა, როცა ჰარმიმ-პარტენკირხენის (გერმანია) ტრასაზე სუპერგიგანტში მეორე ადგილზე გავიდა, 2013 წლის მსოფლიოს ჩემპიონატზე შლადმინგში (ავსტრია) მანკუზო ასევე სუპერგიგანტში ბრინჯაოს მედლის მფლობელი გახდა.

ოლიმპიურ თამაშებზე 10 წლის წინ მოპოვებული მიღწევა ჯულიამ ველარაფრით გაიმეორა. 2010 წელს ვანკუვერში მოგებულ ვერცხლის ორ მედალს, შარშანწინ სოჭის თამაშებზე ბრინჯაოც მიუმატა, მაგრამ სადაა ოქრო? ოქრო იგვიანებს, თუმცა 31

წლის ჯულია მანკუზო ჯერაც აგრძელებს კარიერას და თავისი სილამაზითაც იქცევს ყურადღებას. მას ხშირად ნახავთ პოპულარული მოდური გამოცემების ყდაზე. მისი ფოტოები სხვადასხვა ვებგვერდებზეც მრავლადია.

იტალიური წარმოშობის დიდებული გარეგნობის სპორტსმენმა ლამაზმანმა, აგერ, ადგილი ჩვენი ჟურნალის ფურცელზეც იპოვა...

საპაუზო განძი

● მარია შავილაშვილი
მადრიდ-თბილისი

ესპანეთი მოგზაურობის მოყვარული ადამიანისთვის სასურველი ქვეყანაა. იქ ხომ არაჩვეულებრივი, ყურადღებიანი, თბილი და პოზიტიური ხალხია. ხელოვანი ხარ თუ სპორტის მოყვარული, მნიშვნელობა არა აქვს, მაინც მოხიბლული დარჩები, ესპანეთში ხომ სპორტი ხელოვნებაა.

მადრიდის მთავარი სანახაობა მსოფლიოში ერთ-ერთი საუკეთესო კლუბის, მადრიდის „რეალის“ სტადიონი, „სანტიაგო ბერნაბეუა“. არ არის აუცილებელი, რომ იყო „რეალის“ გულშემოტიკვარი. ჩვეულებრივ ფეხბურთის მოყვარულზეც დიდ შთაბეჭდილებას მოახდენს ისტორიული კლუბის სანახაობები. „რეალის“ მუზეუმი სუპერთანამედროვე ტექნოლოგიებითაა აღჭურვილი, რაც მნახველს საოცარ სამყაროში ითრევს. თუმცა, სტადიონიც თავისთავად მუზეუმია, რომლის ისტორიასაც ვიდეო-მთხრობელი მოკლედ გვაცნობს:

ისტორია 1902 წლის 6 მარტიდან იწყება, როდესაც დაარსდა მადრიდის „რეალის“ საფეხბურთო კლუბი. მისი პირველი პრეზიდენტი იყო ხუან პადროს რუზიო. კლუბის თავდაპირველი სახელწოდება ასეთი გახლდათ: „მადრიდ კლუბ დე ფუტბოლ“. 1943 წელს მადრიდის „რეალის“ პრეზიდენტმა ანტონიო სანტოს პერალბამ თანამედრობა დატოვა და კლუბის მეთაურის ადგილი სანტიაგო ბერნაბეუმ დაიკავა. მადრიდის „რეალის“ მუზეუმში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია თავად სანტიაგო ბერნაბეუს ნივთებსა და ბიუსტს. 1947 წლის 14 თებერვალს მადრიდში ახალი საფეხბურთო სტადიონი გაიხსნა, რომელსაც კლუბის პრეზიდენტის პატივსაცემად „ესტადიო სანტიაგო ბერნაბეუ“ ეწოდა. ეს სტადიონი უფრო თანამედროვე იყო, ვიდ-

რე 20-იან წლებში აგებული 22 ათასიანი „ჩამარტინი“. როგორც ცნობილია, „ბერნაბეუს“ „ახალ ჩამარტინს“ უწოდებენ. დღეს-დღეობით მადრიდის „რეალის“ სტადიონი 85.454 ადამიანს იტევს.

ბერნაბეუს ტური 19 ევრო ღირს. ამ თანხით შესაძლებელია მუზეუმისა და სტადიონის ნახვა. „თეთრების“ მუზეუმში ისეთი გარემოა, ნებისმიერ ადამიანს ალაფრთოვანებს. ნებისმიერ ადამიანში ფეხბურთის არამოყვარულებსაც ვგულისხმობ, რადგან ამის ნათელი მაგალითი დედაჩემია. მასთან ერთად ვიყავი „ბერნაბეუს“ მუზეუმში და ვხედავდი, ის ალფრთოვანებას ვერ მალავდა, მიუხედავად იმისა, რომ არც „მადრიდისტა“ და არც ფეხბურთის მოყვარული.

პირველ დარბაზში, მარჯვენა მხარეს ვხვდებით საუკუნის წინანდელ ნივთებს: თასებს, ბუცებს, მაისურებს, სურათებს, საქალაქელებს, რომელთა შორის მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს გაზეთებს.

მარცხნივ კედელი მთლიანად ეკრანებითაა აწყობილი, სადაც ჩართულია ისტორიული მომენტები მადრიდის „რეალის“ ისტორიიდან, კომენტატორთა ხმა, ემოციური ყვირილი გოლის გატანისას... ვხვდებით რაულ გონსალეს ბლანკოს, ზინედინ ზიდანს, რობერტო კარლოსს, ალფრედო დი სტეფანოს და ა.შ. ამ ყველაფერთან ერთად არ შეიძლება გვერდი ავუაროთ იმ მომენტებს, რომლებშიც ამაღლებულად ჩანს, მადრიდის „რეალის“ ყოფილი კაპიტანი, იკერ კასილასი, თასთან ერთად.

გზას ვაგრძელებთ და ვხედავთ რობერტო კარლოსის, პეპეს, დევიდ ბექჰემის, გონსალო იგუაინისა და სერხიო რამოსის ბუცებს. ყველასთვის ცნობილია, რომ ამ ფეხბურთელთაგან სამი ყოფილი მადრიდელია, ხოლო ორი, სერხიო რამოსი და პეპე, დღესაც ატარებენ რეალის მაისურს. ბუცებითაც მშვენივრად ჩანს ამა თუ იმ ფეხბურთელის გემოვნება. განსაკუთრებული დიზაინისაა დევიდ ბექჰემის ბუცები...

მომდევნო დარბაზში იმაზე დიდი განძი დამხვდა, ვიდრე წარმომედგინა: „რეალის“ ისტორიაში საუკეთესო ფეხბურთელების მიერ მოპოვებული ოქროს ბურთები და ბუცები. პირველი ალფ-

რედო დი სტეფანოს (1958) ოქროს ბურთი იდო, შემდეგ - რონალდოს (1997), ზიდანის (1998), ფიგუს (2000), კაკასა (2007) და „რეალის“ ამჟამინდელი ლიდერის კრიშტიანო რონალდოს (2008, 2013, 2014).

ცნობილი „ლა დესიმაც“ ვნახე - „რეალის“ მიერ მოპოვებული მეათე ჩემპიონთა თასი, რომელიც 2014 წელს მოიგო „ატლეტიკოსთან“ ბრძოლაში. გემას-სოვრებათ, როგორ იგებდა „ატლეტიკო“ 92-ე წუთამდე, სანამ მადრიდის „რეალმა“ არ გაათავაზებდა. საბოლოოდ ეს მატჩი 4:1 დასრულდა სამეფო კლუბის გამარჯვებით. სწორედ ამ დღეს ჩაიგდო „რეალმა“ ხელში „ლა დესიმა“. ჩემპიონთა ლიგის თასებს ცალკე ადგილი უკავია მუზეუმში.

ასევე ვხვდებით, „რეალის“ სტადიონის ახალ მოდელს, რომელიც ორიგინალურობით გამოირჩევა. „ბერნაბეუს“ რესტავრაცია ჯერ არ დაწყებულა, თუმცა მადრიდელები იმედოვნებენ, რომ მალე იხილავენ განახლებულ სტადიონს, რომელიც ზევიდან ნახევრად გადახურული იქნება.

„ბერნაბეუს“ ტურიდან გულშემატკივრებს სამახსოვროდ რჩებათ საყვარელ ფეხბურთელთან გადაღებული სურათები. ოღონდ, ფეხბურთელი არ არის ნამდვილი, ფოტოს გადაღებისას მარტო დგახარ, მაგრამ დაგიბეჭდავენ და შენს გვერდით, ვთქვათ კრიშტიანო რონალდო ჩნდება. სურათი იმ 19 ევროში არ შედის, რომლითაც „ბერნაბეუს“ ტურის ბილეთს ვყიდულობთ.

ტური მოედანზე გრძელდება.

თავისუფლად შევხვებით მინდორს, რომელსაც უამრავი ისტორიული მატჩი ახსოვს. მოედანზე დგას უამრავი სუპერთანამედროვე სარწყავი მანქანა. მათი დანახვისას გამახსენდა, დაახლოებით ორი წლის წინ ჩემპიონთა ლიგის მატჩის მსვლელობისას რუსეთში როგორ რწყავდნენ მოედანს ხელის „ლიეკით“.

კიბეებს ავუყვებით თუ არა, აღმოჩნდებით ფეხბურთელების გასახდელ ოთახში. ოთახში, რომელშიც ყველა მოთამაშეს აქვს თავისი ადგილი. შეხვედრების შემდეგ ყველა როდი მიდის გასახდელში - ერთი ფეხბურთელი თანამედროვედ მოწყობილ საკონფერენციო დარბაზისკენ მიემართება. სადაც მოთამაშეები და მწვრთნელები ჟურნალისტებს ხვდებიან.

სტადიონიდან გამოსულს კიდევ ერთხელ მომიხდა შებრუნება და მუზეუმის დათვალიერება. მადრიდში მოხვედრილმა ტურისტმა აუცილებლად უნდა ნახოს „სანტიაგო ბერნაბეუ“, რომელიც სავესტა საფეხბურთო ხელოვნების ნიმუშებითა და სამეფო განძით. ესპანეთში ხომ ფეხბურთი ხელოვნებაა.

შაქმანი შანი არსუნადი

ჟურნალ „არსუნათან“ ერთად

გსურს გქონდეს შენი „აბრამსი“, „ლეოპარდი“,
„მერკაპა“ თუ სხვა საბრძოლო ტექნიკა.
29 აპრილიდან, ყოველთვიურად იყიდე
ჟურნალ „არსუნათან“ ერთად
თანამედროვე და ისტორიული საბრძოლო
ტექნიკის საკოლექციო მუსტი მოდელები

RETRO

**ჩემბრაე ბალდინი (ბარსეხნიჰ)
და ეუსებიო**

ISSN 1987-9148

9 771987 914000